INFORMATIENOTA VOOR DE RAAD

Nummer: 24.159

Portefeuillehouder:	A. Messelink-Dijkstra
Portefeuille:	Jeugd(zorg) en Vitaliteit en gezondheid
Programma:	
Taakveld:	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
Datum:	16 april 2024

Onderwerp: Zicht op Jeugdpreventie

DE RAAD NEEMT KENNIS VAN:
Overzicht en aanbevelingen van het preventieve jeugdveld in Lelystad.

INLEIDING
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het inrichten van jeugdpreventie vanuit onder meer de Jeugdwet en de Wet Publieke Gezondheid. De volgende definitie van jeugdpreventie wordt gehanteerd: "*Jeugdpreventie draagt bij aan het versterken van het pedagogisch klimaat in gezinnen en wijken, het bevorderen van de opvoedvaardigheden van de ouders en het versterken van de eigen kracht en probleemoplossend vermogen van gezinnen*".
Van juli t/m december 2023 heeft de gemeente Lelystad een onderzoek uitgevoerd om beter zicht te krijgen op de jeugdpreventie in Lelystad. Daarnaast werden activiteiten geëvalueerd die worden uitgevoerd in het kader van "Versterken van de Basis". De activiteiten binnen "Versterken van de Basis" worden uitgevoerd van 2022 t/m 2024.

Samen met (preventieve)partners in de stad werd het aanbod bekeken van preventieve interventies, de kwaliteit en de toekomst van jeugdpreventie. Uit dit onderzoek kwam een eerste overzicht van de beschikbare preventieve interventies voor kinderen, jongeren en hun ouders/verzorger. De bevindingen van de evaluatie van "Versterken van de Basis" zijn opgenomen in het rapport "Zicht op Jeugdpreventie". Daarbij heeft het onderzoek geleid tot een aantal aanbevelingen om nog meer aan de voorkant, preventief te kunnen betekenen voor jeugd en hun ouders/verzorgers. Middels deze brief wordt de raad geïnformeerd over het rapport "Zicht op Jeugdpreventie" en de belangrijkste adviezen voor het preventieve jeugdveld in 2024 en verder.

KERNBOODSCHAP
In Lelystad is een grote verscheidenheid aan preventieve mogelijkheden voor jeugdigen en hun ouders/verzorgers. Het overzicht van alle activiteiten binnen het preventieve veld, kunt u vinden in bijlage 1 van het rapport "Zicht op Jeugdpreventie". Jeugdigen en ouders maken veel gebruik van deze mogelijkheden en activiteiten. Er is er geen overlap geconstateerd in preventieve inzet vanuit verschillende partners. Wel viel op dat in het preventieve veld nog veel aandacht gaat naar het individuele kind. In Lelystad vinden we het belangrijk dat er (nog) meer ingezet wordt om opvoeders te ondersteunen en mogelijkheden geven zelf tot oplossingen te komen. Uit het rapport "Zicht op

Jeugdpreventie” en de evaluaties van “Versterken van de Basis” blijkt dat er goed gebruik wordt gemaakt van de preventieve interventies die de gemeente Lelystad biedt vanuit ‘Versterken van de Basis’.

Op de vraag in hoeverre het aanbod en de initiatieven bijdragen aan het doel van jeugdpreventie, is moeilijk antwoord te geven. We besteden daarom aan monitoring en evaluatie van jeugdpreventie de komende periode extra aandacht. Het overzicht van aanbevelingen voor versterking van de Jeugdpreventie in Lelystad vindt u in het rapport in de bijlage.

VERVOLG

Beleidsmedewerkers Sociaal domein werken de aanbevelingen verder uit in actiegroepen samen met de maatschappelijke organisaties in het preventieve veld. De resultaten zullen worden meegenomen in het plan om te sturen op de kosten van jeugdhulp.
Er is ook toegezegd om in juni te komen met een plan met betrekking tot een transformatie in de jeugdhulp, nl passender jeugdhulp binnen financiële kaders. Bij de gesprekken tijdens het opstellen van het raadsakkoord is het belang van preventie daarin meerdere malen benoemd. Of preventieve inzet zich vertaalt in minder benodigde intensievere hulp, dat wordt vaak pas later zichtbaar. Daarom is het goed om de aanbevelingen in dit plan nader te onderzoeken in samenhang met de transformatierichting rondom de jeugdhulp. Een (integraal) voorstel hiertoe zal in juni aan de raad worden aangeboden (in relatie tot zero based begroten). Hierbij worden de financiële consequenties voor het voortzetten van de activiteiten in het kader van ‘Versterken van de Basis’ meegenomen en zullen onderdeel uitmaken van een integraal plan voor de toekomstige financiering van de jeugdhulp.

Bijlagen

Rapport "Zicht op Jeugdpreventie"
Overzicht Jeugdpreventie

gemeente Lelystad

ZICHT OP JEUGDPREVENTIE

2024

INHOUDSOPGAVE

Inleiding 5

Context en definities 5
Doelstellingen "Zicht op jeugdpreventie" 7
Aanpak project "Zicht op Jeugdpreventie" 7

1. Zicht op Jeugdpreventie - najaar 2023 9

Visueel overzicht jeugdpreventie Lelystad 9
Subsidiekader: Versterken van de Basis 9
Binnen het jeugd- & gezinsdomein 14
Binnen voorschoolse voorzieningen en onderwijs 14
Voorschool: 14
Primair Onderwijs: 15
Voorgezet Onderwijs & MBO 15
Binnen beleid op huiselijk geweld en kindermishandeling 16
Binnen Armoedebeleid & Schuldhulpverlening: 16
Binnen gezondheidsbeleid 17
Binnen veiligheidsbeleid: Preventie met Gezag (PmG) 19
Overstijgend aan meerdere beleidsterreinen: "Samen Lelystad Oost" 19
Overige beleidsterreinen 19

2. Inzicht: reflectie op de jeugdpreventie in Lelystad 21

3. Uitzicht: Aanbevelingen voor de toekomst 22

1. Voorzetten activiteiten vanuit "Versterken van de Basis" 22
2. Gezamenlijke visieontwikkeling vanuit de wens om te normaliseren 23
3. Versterken samenwerking preventiepartners en jeugdhulp partners 23
4. Van probleemkind naar ouder ondersteuning 24
   Onderzoeken Brugfunctionaris 24
   Gezinscoaching en/of inzet steunouders/vrijwilligers 24
5. Integrale ingang 25
6. Aandacht voor beschikbare preventieve interventies: 26
   Preventief Aanbod 16 tot 27 jarigen 26
   Aansluiting interventies 18– en 18 + 26
7. Data & monitoring 26
   Intern 26
   Extern 27

Conclusies: 28

Conclusies
Voorgesteld vervolgtraject
Bijlage 1: Visueel overzicht 29
Bijlage 2: Inhoudelijk overzicht opgaven Versterken van de basis inclusief tussentijdse evaluaties 2023 31

MANAGEMENTSAMENVATTING: "ZICHT OP JEUGPREVENTIE"

Korte achtergrond en definiëring

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het inrichten van jeugdpreventie vanuit onder meer de Jeugdwet en de Wet Publieke Gezondheid. Van juli t/m december 2023 heeft de gemeente Lelystad – samen met partners – een onderzoek uitgevoerd om beter zicht te krijgen op de jeugdpreventie in Lelystad. Daarnaast werden activiteiten geëvalueerd die worden uitgevoerd in het kader van "Versterken van de Basis" vanaf 2022 t/m 2024. De bevindingen van het onderzoek en de evaluatie van "Versterken van de Basis" zijn opgenomen in het rapport "Zicht op Jeugdpreventie".
De volgende definitie van jeugdpreventie wordt gehanteerd: *"Jeugdpreventie draagt bij aan het versterken van het pedagogisch klimaat in gezinnen en wijken, het bevorderen van de opvoedvaardigheden van de ouders en het versterken van de eigen kracht en probleemoplossend vermogen van gezinnen".*

Wat hebben we geleerd?

In Lelystad is een grote verscheidenheid aan preventieve mogelijkheden voor jeugdigen en hun ouders/verzorgers. Het overzicht van alle activiteiten binnen het preventieve veld, kunt u vinden in bijlage 1 van het rapport "Zicht op Jeugdpreventie". Jeugdigen en ouders maken veel gebruik van deze mogelijkheden en activiteiten. Er is er geen overlap geconstateerd in preventieve inzet vanuit verschillende partners. Wel viel op dat in het preventieve veld nog veel aandacht gaat naar het individuele kind. In Lelystad vinden we het belangrijk dat er (nog) meer ingezet wordt om opvoeders te ondersteunen en mogelijkheden geven zelf tot oplossingen te komen. Op de vraag in hoeverre het aanbod en de initiatieven bijdragen aan het doel van jeugdpreventie, is moeilijk antwoord te geven. We besteden daarom aan monitoring en evaluatie van jeugdpreventie de komende periode extra aandacht. Het overzicht van aanbevelingen voor versterking van de Jeugdpreventie in Lelystad vindt u hieronder in het rapport "Zicht op Jeugdpreventie".

Argumenten om de activiteiten voort te zetten van 'Versterken van de Basis'

Uit het rapport "Zicht op Jeugdpreventie" en de evaluaties van "Versterken van de Basis" blijkt dat er goed gebruik wordt gemaakt van de preventieve interventies die de gemeente Lelystad biedt. Toch zien wij nog kansen voor verdere doorontwikkeling in het versterken van de community. Vanuit 'Versterken van de Basis' is van 2022 t/m 2024 ingezet op:

- Laagdrempelig informatie- en adviespunt opvoeden en opgroeien.
- Versterken van de basisondersteuning rondom voorschoolse voorzieningen, primair en voortgezet onderwijs.
- Versterken van vrij toegankelijke ondersteuning voor kwetsbare gezinnen.

Als de preventieve activiteiten die ingezet zijn vanuit Versterken van de Basis komen te vervallen, heeft dit gevolgen, zoals:

- Laagdrempelige (opvoed)ondersteuning door Lisa Lelystad stopt, waardoor ook het van de versterken van community stagneert.
- De eigen kracht en het zelf oplossend vermogen van ouders wordt niet meer versterkt.
- Signaleren van lichte en beginnende problematiek wordt minder waardoor vroegtijdige ondersteuning voor jeugd en opvoeders wegvalt. Hierdoor is uiteindelijk meer en zwaardere hulp nodig is.
- Het schoolmaatschappelijk werk en jeugdverpleegkundige beperkt zich nog tot twee uur per school.
- In het VO kan de jongere nog worden ondersteund maar kan het gezin daar niet meer bij betrokken worden (veel problematiek komt voort uit gezinscontext).
- Het is dan de vraag in hoeverre de gemeente zich houdt aan haar wettelijke taken op gebied van jeugdpreventie.

Voor de inzet van lichte ondersteuning en preventieve aanpak zullen we ook nagaan wat binnen de Wmo en het armoedebeleid mogelijk is om bij te dragen aan het ondersteunen van ouders bij moeilijkheden in het gezin. Dit kan zijn van geldzorgen tot een lichte opvoedvraag of een vermoeden van criminaliteit. Het gaat hierbij immers om de ondersteuning aan ouders (volwassenen).

Wat is er nodig?

In de afgelopen 4 jaar heeft het programma Versterken van de Basis gezorgd voor een goede structuur aan lichte ondersteuning aan kinderen/jongeren en hun gezinnen. Voor 2024 heeft de raad eenmalig budget beschikbaar gesteld en heeft vervolgens een evaluatie gevraagd alvorens een structurele middelen te willen bestemmen hiervoor.
Deze evaluatie vindt plaats in de context van en in relatie tot de transformatie in de jeugdhulp, nl. passender jeugdhulp binnen de financiële kaders. Bij de gesprekken bij het opstellen van het raadsakkoord is het belang van preventie daarin meerdere malen benoemd. Of preventieve inzet zich vertaalt in minder benodigde intensievere hulp, dat wordt vaak pas later zichtbaar. Daarom is het goed om de aanbevelingen in dit plan nader te onderzoeken in samenhang met de transformatierichting rondom de jeugdhulp. Een voorstel hiertoe zal in juni aan de raad worden aangeboden. Hierbij worden de financiële consequenties voor het voortzetten van de activiteiten in het kader van 'Versterken van de Basis' meegenomen en zullen onderdeel uitmaken van een integraal plan voor de toekomstige financiering van de jeugdhulp.

INLEIDING

Binnen de gemeente is behoefte om in kaart te brengen wat er op dit moment allemaal gedaan wordt in Lelystad om de basis een extra impuls te geven. De basis is daar waar kinderen en jongeren opgroeien en zorgt ervoor dat zij dit zo onbezorgd en positief mogelijk kunnen doen. In Lelystad is veel mogelijk. Tegelijkertijd valt in de bekendheid van bepaalde initiatieven nog winst te behalen, waardoor zowel de gemeente als onze partners in de stad elkaar momenteel soms nog onvoldoende vinden. Met het project "Zicht op jeugdpreventie" heeft een projectgroep een overzicht gemaakt van de bestaande initiatieven op jeugdpreventie. In dit rapport is naast dit overzicht een advies opgenomen voor de toekomst inclusief een eerste voorstel hoe de gemeente de jeugdpreventie kan versterken.

Context en definities

In dit onderzoek gebruiken we de volgende definitie van Jeugdpreventie:

Jeugdpreventie draagt bij aan het versterken van het pedagogisch klimaat in gezinnen en wijken, het bevorderen van de opvoedvaardigheden van de ouders en het versterken van de eigen kracht en probleemoplossend vermogen van gezinnen.

De gemeente Lelystad heeft in haar raadsakkoord, d.d. 28 juni 2022, opgenomen dat zij werkt vanuit een "positieve gezondheid, waar meer aandacht is voor preventiemaatregelen". Hierbij gaat het om de laagdrempelige preventieve ondersteuning die direct toegankelijk is en zonder verwijzing van bijvoorbeeld een (huis)arts of de tussenkomst van gemeente ingezet kan worden. Om het perspectief van de jeugdige en ouders/verzorgers te versterken en zoveel mogelijk problemen te voorkomen, is preventie van wezenlijk belang. Preventie is gericht op het vroegtijdig signaleren van risico's of problemen in alledaagse opgroei- en opvoedproblemen, waardoor escalatie en de inzet van specialistische jeugdhulp voorkomen wordt.

In Lelystad wordt extra geïnvesteerd in een sterke basis en is specifiek aandacht voor jeugdpreventie in de vorm van een subsidiekader "Versterken van de Basis". Binnen dit subsidiekader valt een aantal verschillende projecten gericht op preventie en het versterken van de basis van inwoners. In dit rapport zijn de activiteiten binnen "Versterken van de Basis" geëvalueerd. In bijlage 2 vindt u een inhoudelijk overzicht van de opgaven in "Versterken van de Basis" inclusief de informatie uit de tussentijdse evaluaties 2023. Meer achtergrondinformatie over dit subsidiekader vindt u hier **Sharepoint "Versterken van de Basis"**

Drie niveaus van preventie

Het NJI beschrijft preventie als: "Preventie richt zich op het voorkomen van het ontstaan van problemen, het in goede banen leiden van beginnende problematiek en het voorkomen dat problemen weer terugkeren. In het laatste geval wordt een preventieve interventie ingezet om te voorkomen dat een jongere weer terugvalt in zijn/haar/diens problematiek en weer aanspraak moet maken op een jeugdhulptraject. Preventie kent drie niveaus volgens het NJI [1]:

1. **Universele preventie:** richt zich op alle jeugdigen en hun opvoeders, bijvoorbeeld een lesprogramma voor het aanleren van sociale, emotionele en morele kerncompetenties.
2. **Selectieve preventie:** richt zich op groepen jeugdigen en opvoeders met een verhoogd risico op problemen, bijvoorbeeld een online groepscursus voor jongeren met een ouder die psychische of verslavingsproblemen heeft.
3. **Geïndiceerde preventie:** richt zich op individuele jeugdigen en opvoeders met een verhoogd risico op problemen en jeugdigen en opvoeders met een beginnend probleem, bijvoorbeeld interventies voor jongeren met (beginnend) overgewicht om te voorkomen dat het overgewicht problematisch wordt.

[1] Potentie-van-preventie.pdf (nji.nl)

Wettelijk kader de Jeugdwet: benutten eigen kracht

Vanuit de Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdzorg. Zij moeten de kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclasseringsmaatregelen bekostigen. Meer preventie maakt daarnaast deel uit van één van de transformatiedoelen in de Jeugdwet. Het eerste transformatiedoel is namelijk: **meer preventie, meer eigen verantwoordelijkheid, meer benutten van 'eigen kracht' en het sociale netwerk van gezinnen**[2].

De Jeugdwet is dan ook gericht op het voorkomen van problemen en vroegtijdige inzet van hulp en zorg om zo zwaardere vormen van jeugdhulp te voorkomen. Preventieve activiteiten die onder de Jeugdwet vallen, zijn onder andere: vroege interventie bij opgroeiproblemen en het faciliteren van informatie en advies in de vorm van folders of een adviesgesprek. Belangrijk is dat preventieve activiteiten voor jeugd en ouders/verzorgers in het kader van jeugdgezondheid onder de Wet publieke gezondheid vallen en niet onder de Jeugdwet. Preventieve activiteiten door welzijnswerk of welzijnsorganisaties, zoals het jongerenwerk, vallen wel onder de Jeugdwet.

Doelstellingen "Zicht op jeugdpreventie"

De projectgroep "Zicht Op Jeugdpreventie" heeft als hoofddoel om een beter beeld te krijgen welke projecten, activiteiten er beschikbaar zijn om de eigen kracht van jeugdigen en hun ouders/verzorgers te versterken. Hen te ondersteunen bij lichte problematiek en om deze problematiek te voorkomen. Wanneer er beter zicht is op de activiteiten binnen jeugdpreventie, kunnen we ook zien wat nog nodig is. Hierdoor is eerdere ondersteuning mogelijk ter voorkoming van zwaardere problematiek en duurdere jeugdhulp. Met als gewenste effect van betere jeugdpreventie dat jeugdigen veilig en gezond opgroeien en ouders zo zelfstandig mogelijk hun kinderen kunnen opvoeden.

Hieronder vallen een aantal subdoelen:

1. Beter zicht op en overzicht van welke initiatieven er zijn op het gebied van jeugdpreventie in Lelystad (incl. beeld van de finaciën die hiermee gemoeid zijn).
2. Streven naar een beter beeld van wat de interventies en projecten opleveren (of onvoldoende opleveren).
3. Streven naar een aantal adviezen voor jeugdpreventie in 2024 en verder.
4. Integraal werken en samenwerking bevorderen.

[2] Wet- en regelgeving bij preventief jeugdbeleid | Nederlands Jeugdinstituut (nji.nl)

Aanpak project "Zicht op Jeugdpreventie"

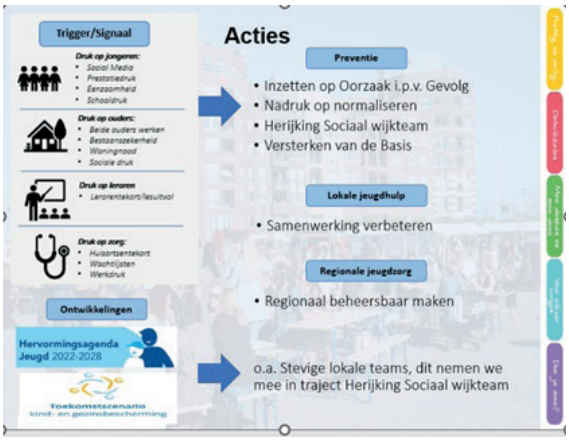

Binnen het sociaal domein is aandacht voor verschillende gebieden van jeugd. In dit onderzoek wordt eerst specifiek aandacht besteed aan 'de voorkant' (zie Figuur 1).

In dit project richten we ons op Jeugdpreventie. Eerst onderzoeken we welke initiatieven en projecten er al beschikbaar zijn binnen het preventieve veld. Daarnaast evalueren we de opgaven van het subsidiekader "Versterken van de basis" om te bekijken welke aandachtspunten hieruit naar voren komen voor de jeugdpreventie in Lelystad. Het is ook belangrijk dat er in een later stadium wordt gekeken naar een betere schakel naar verbinding met de lokale jeugdhulp, regionale jeugdzorg en duurdere vormen van jeugdhulp. Met het "Zicht op Jeugdpreventie-project" onderzoeken we wat er nodig is voor een sterke jeugdpreventie vanaf 2024 en verder. De meeste subsidies voor "Versterken van de basis" lopen eind 2024 af (sommigen al in april 2024) en we beogen voldoende informatie op te halen over wat er nodig is in het preventieve jeugdveld, met het oog op de financiering.

De Maatschappelijke Agenda (MAG)

Naast dat er binnen de verschillende beleidsterreinen ingezet wordt op jeugdpreventie, hangt de Maatschappelijke Agenda (hierna MAG), als een kapstok boven de verschillende beleidsterreinen. Binnen alle thema's van de MAG worden verschillende projecten en activiteiten uitgevoerd ter bevordering van de jeugdpreventie in Lelystad. Veel van de acties overstijgen een van de vier thema's. Daarom is er in dit rapport voor gekozen om het overzicht te tonen vanuit de beleidsterreinen. In de adviezen en het voorstel voor de toekomst, wordt de MAG nadrukkelijk meegenomen.

Leeswaarschuwing Rapport "Zicht op Jeugdpreventie"

In dit hoofdstuk wordt per beleidsterrein bekeken welke activiteiten en initiatieven er zoal beschikbaar zijn op jeugdpreventie in de gemeente Lelystad. In dit rapport wordt een beeld geschetst door middel van voorbeelden. Er zullen ook nog initiatieven en activiteiten zijn die in dit rapport nu niet zijn opgenomen. Het is goed om hier rekening mee te houden tijdens het lezen van dit rapport.

1. ZICHT OP JEUGDPREVENTIE - NAJAAR 2023

Visueel overzicht jeugdpreventie Lelystad

In Bijlage 1: Visueel overzicht, is een uitgebreid overzicht toegevoegd van de activiteiten en initiatieven voor jeugdpreventie binnen de gemeente Lelystad.

Subsidiekader: Versterken van de Basis

In de inleiding werd het subsidiekader "Versterken van de Basis" al aangehaald. Activiteiten die voortkomen uit dit subsidiekader zijn allemaal extra bovenop de basistaken van de verschillende preventieve partners in de jeugdgezondheidszorg (JGZ), het onderwijs en het jeugddomein. De opgaves uit het subsidiekader 'Versterken van de basis' zijn voor de duur van drie jaar ingezet. Hiervoor is deels een structurele subsidie verstrekt, deels is een eenmalig bedrag toegekend om gedurende drie jaar bij te dragen aan de opgaves.

Dit betekent dat als deze activiteiten voortgezet moeten worden het huidige budget onvoldoende is. Hiervoor is het nodig om rond februari 2024 inzicht te hebben in de resultaten van de inspanningen om een goed beeld te geven van wat is bereikt en waar we de komende jaren willen inzetten om (nog meer) op te lossen in de basis in plaats van het inzetten van duurdere vormen van hulp.

1. **Opgave 1**. Laagdrempelig informatie en adviespunt voor opgroei en opvoedvraagstukken: Lisa Lelystad.
2. **Opgave 2.** Versterken van de basisondersteuning in de rondom:
   a. Voorschoolse voorzieningen
   b. Primair onderwijs
   c. Voortgezet onderwijs
3. **Opgave 3.** Uitbreiding van preventieve en lichte ondersteuning voor kinderen en ouders in de wijk: Aanpakkers.
4. **Opgave 4.** Versterken van de vrij toegankelijke ondersteuning voor kwetsbare gezinnen: Samen oplopen en steunouder.

Activiteit Versterken van de Basis	Middelen 2024	Benodigde middelen 2025 e.v.
Lisa Lelystad GGD Flevoland	117.500	117.500
Casusregisseur GGD Flevoland	208.889	208.889
Jeugdverpleegkundige GGD Flevoland	85.088	85.088
Schoolmaatschappelijke werk MDF	85.088	85.088
Extra JVK en SMW	300.000 (v.a. 1-4-2024)	400.000
Lisa Lelystad MDF	15.810	15.810
Icare 0-4	313.000	313.000
VO gezinswerker	170.000	170.000
Lisa Lelystad MEE samen	35.111	35.111
Aanpakkers project MDF	122.500	122.500
Steunouder Welzijn Lelystad	75.000	75.000
Wachtverzachter LWPC	30.000	30.000

Tabel 1: Overzicht activiteiten Versterken van de Basis inclusief middelen

Er is structureel €585.000 beschikbaar. De incidentele middelen bestaan uit het restant van de middelen "Versterken van de basis" en het eenmalige bedrag van € 775.000 uit het monsteramendement aangenomen bij behandeling Kadernota 2024.

Opgave 1: Laagdrempelig informatie- en adviespunt voor opgroei en opvoedvraagstukken: Lisa Lelystad

Lisa Lelystad is een samenwerking tussen Welzijn Lelystad, Icare JGZ, MDF, GGD en MEE-Samen. De GGD is penvoerder van Lisa Lelystad. Medewerkers van deze partijen vormen samen een kernteam. Lisa Lelystad heeft verschillende taken. De belangrijkste taak van het Lisa Lelystad kernteam is om vragen van ouders en professionals te beantwoorden, advies te geven en/of door te verwijzen naar de juiste professional in het voorveld[3] , die hen verder kan helpen. Soms kan het zijn dat er meer zorg/hulp nodig is dan in het voorveld geboden kan worden.

Ook werken medewerkers van Lisa Lelystad samen met scholen waar zij bijvoorbeeld groepsgerichte trainingen geven over weerwaarheid en zelfstandigheid voor kinderen. Lisa Lelystad verleent zelf geen hulp, zij schakelt hulp in van de betrokken partners. Zij besteedt extra aandacht aan de overgang van jongeren van het primair onderwijs (PO) naar voortgezet onderwijs (VO) door hierop interventies te ontwikkelen. Wel biedt Lisa Lelystad (groeps)gerichte trainingen voor ouders zoals "Opvoeden & Zo" en "Puber in huis".

Lisa Lelystad werkt vanuit de GIZ-methodiek. Met de GIZ-methodiek kan een gezamenlijke, brede gezinsgerichte, gestructureerde inschatting en beslissing gemaakt worden over de krachten, zorgbehoeften en ondersteuning van kinderen, jongeren en (aanstaande) ouders. Daarnaast organiseert Lisa Lelystad twee keer per maand casuïstiek besprekingen voor professionals uit het netwerk. Medewerkers van Lisa Lelystad zien dit als een meerwaarde ten behoeve van jeugdpreventie en het jeugdhulpveld omdat professionals rondom ouders en kind elkaar beter weten te vinden. Daarnaast biedt Lisa Lelystad het aan om bij het aflopen van een beschikking, te adviseren voor passend aanbod/begeleiding in het preventieve voorveld. Deze zogenaamde "vinger aan de pols-gesprekken" zijn ook mogelijk met ouders, kinderen/jongeren. Ook kunnen partners Lisa Lelystad vragen worden om mee te denken over wat er (aanvullend) ingezet kan worden vanuit het voorveld.

Tot slot is de LimonadeBrigade onderdeel van Lisa Lelystad. Dit is een plek voor ouders en kinderen. Bij de LimonadeBrigade komen ouders samen op een laagdrempelige manier. In bijlage 2 wordt informatie gegeven uit de evaluatie van opgave 1, over de meerwaarde van de LimonadeBrigade.

Lisa Lelystad wordt gefinancierd vanuit het subsidiekader "Versterken van de Basis". Komende periode wordt gebruikt om te bezien hoe LISA LELYSTAD kan worden (door)ontwikkeld als belangrijke preventieve partner. In bijlage 2 vindt u nadere informatie over Lisa Lelystad en de verbeterpunten die uit de tussentijdse evaluatie zijn gekomen.

Opgave 2A: Versterken van de basisondersteuning in voorschoolse voorzieningen

Vanuit 'Versterken van de Basis' vinden ook activiteiten plaats binnen de voorschool. Het doel van ondersteuning in de voorschoolse voorzieningen is het ondersteunen van jeugdigen, gezinnen en professionals met vragen over ontwikkeling, opvoeding of omgeving.
In 2021 en 2022 is een ondersteuningsstructuur neergezet en inhoudelijk verder ontwikkeld, zodat in 2023 en 2024 de inzet kon worden uitgebreid en verbeterd. Vanuit "VvdB" worden een aantal onderdelen gefinancierd, namelijk:

- MEEdoen in de kinderopvang: Voor kinderen die moeite hebben om mee te doen op de peuterspeelzaal, het kinderdagverblijf of BSO is er MEEdoen. Hierdoor komen geschoolde ondersteuners om extra 'handen' te kunnen bieden, gericht en praktisch.
- Expertiseteam passende opvang: Icare JGZ, GO! Kinderopvang, MEEsamen en GGD (op afroep) geven het expertiseteam vorm. Het team richt zich op advies en coördinatie in casuïstiek, voor kinderen met een ondersteuningsbehoefte in de leeftijd 0-12 jaar, in alle opvangsoorten (kinderopvang, peuteropvang en BSO). GGD sluit aan als het kinderen van 4-12 jaar betreft, dit was in 2023 in 3 casussen het geval.
- Peuterplus i.s.m. GO! Kinderopvang: Peuterplus is een groep voor kinderen die extra aandacht verdienen. Deze groep bestaat uit maximaal 8 kinderen van 2,5-5 jaar. In de groep wordt meer structuur en taal aangeboden.

[3] Let op: het is opgevallen dat verschillende partners verscheidene dingen verstaan onder 'voorveld'. Wanneer Lisa Lelystad spreekt over het voorveld gaat het bijvoorbeeld over: de Limonadebrigade, gezinswerker Welzijn, vrijwilligers in de wijk en medewerkers van de partners in het preventieve veld (MDF, Welzijn Lelystad, Icare). Wanneer een andere partner over het voorveld spreekt, kunnen zij iets ander bedoelen.

- Hierbij worden ook ouders en kind extra ondersteund vanuit de kinderopvang in contact en voorlichtingsgesprekken. Deze groep richt zich op peuters die te maken hebben met relatief lichte gedrags- of ontwikkelingsproblematiek en niet in aanmerking komen voor geïndiceerde zorg.
- Extra inzet contactmomenten, trajectbegeleiding en opvoedondersteuning Icare: de meeste contactmomenten bestaan uit 2 tot 5 extra contactmomenten. Thema's zijn dan aanbieden van passend ritme, (be-)grenzen, emotieregulatie, slaap- en eetvragen, de sociaal-emotionele ontwikkeling, interactie en spelgedrag.

Opgave 2B: Versterken van de basisondersteuning binnen Primair Onderwijs

De zorgstructuur op de basisscholen wordt ingevuld door een samenwerking van de schoolmaatschappelijk werker, de jeugdverpleegkundige en de intern begeleider. Hiervoor wordt aan de MDF en de GGD een basissubsidie verstrekt waardoor zij een aantal uren per school kunnen invullen. Aanvullend daarop wordt door het Passend Onderwijs vanuit Versterken van de Basis een extra bedrag beschikbaar gesteld om op 5 scholen extra inzet te plegen.

Via het Nationaal Programma Onderwijsondersteuning zijn extra middelen beschikbaar gesteld om daar 8 scholen aan toe te voegen. In totaal wordt dus op 13 scholen extra SMW en JVP ingezet. Dit bedrag voor de extra 8 scholen loopt af in april 2024. De raad heeft inmiddels een bedrag beschikbaar gesteld om dit vanaf april 2024 te continueren.
In de afgelopen twee jaar zijn al vele activiteiten ontwikkeld om zowel het kind als de ouder te ondersteunen. De samenwerking is een krachtige combinatie en daarmee zijn zij een vertrouwd gezicht geworden op de scholen. Zij hebben veel geïnvesteerd in ouderbetrokkenheid en bouwen dit ook steeds verder uit. Er worden spreekuren gehouden op de scholen en er worden trainingen aangeboden. Uit de gesprekken met Lisa Lelystad blijkt dat zij hierbij kunnen ondersteunen en trainingen op de scholen kunnen aanbieden. Hierin kan nog verder worden samengewerkt. Een andere ontwikkeling die ingezet wordt is het preventief checken van kleuter bij de instroom op school. Hierdoor zijn ze eerder in beeld en kan er dus ook eerder preventief gehandeld worden. Zie de verdere evaluatie in bijlage 2.

Opgave 2C: Versterken van de basisondersteuning binnen Voorgezet onderwijs:

1. Jeugdwerk op school uit de reguliere subsidie

Jeugdpreventiewerk (JPW): De Jeugdpreventiewerkers zijn laagdrempelig in scholen aanwezig om jongeren in het Voortgezet en op het MBO[1]college te ondersteunen. Het gaat om leerlingen die vastlopen omdat er problemen spelen die niet school gerelateerd zijn, bijvoorbeeld door echtscheiding, persoonlijke problematiek van de ouders of financiële problemen, maar die wel invloed hebben op de schoolgang en gedrag in de klas. De ondersteuning van Jeugdpreventiewerk is erop gericht dat de jongere snel weer zelfstandig verder kan, maar soms is langdurige ondersteuning wenselijk. Naast individuele ondersteuning worden er ook klassikale (preventieve) gastlessen gegeven en lotgenotencontactgroepen georganiseerd. Tevens vervult het Jeugdpreventiewerk binnen school een signalerende en adviserende functie. Het Jeugdpreventiewerk is er voor de jongere, maar beweegt zich altijd in de driehoek jongere, school en gezin en gaat ook op huisbezoek. Wanneer de inzet van het Jeugdpreventiewerk toch niet afdoende blijkt te zijn, wordt er met ouders en leerlingen naar de juiste hulp gezocht en wordt er indien nodig geholpen om de drempel hiertoe te verlagen. Het Jeugdpreventiewerk coördineert de samenwerking tussen betrokken organisaties, informele steunnetwerken en Sociaal wijkteam.

2. Jeugdwerk in het gezin

Gezinswerk: De gezinswerker werkt (ambulant) in het gezinssysteem om samen met de ouders richting te geven aan de eigen regie en om zo tot optimale ontwikkeling van de jongere te komen, wanneer een jongere (dreigt) vast te lopen in het Voortgezet (Speciaal) Onderwijs. Dat gebeurt door actief te interveniëren in het gezin en "hands on" praktische oplossingen te organiseren en/of het gezin te coachen. Wanneer nodig, organiseert en mobiliseert de gezinswerker hulp en ondersteuning. Door tijdig in te springen in het gezin wordt schooluitval, escalatie en

opschaling naar specialistische hulp voorkomen. Mocht geïndiceerde hulp noodzakelijk zijn dan kan de gezinswerker een rol spelen in de periode van aanmelding bij JEL. De werkzaamheden van de gezinswerker zijn vanaf 1-1-2024 overgenomen door de jeugdpreventiewerker. Dit omdat bleek dat het beter werkt voor gezinnen om één contactpersoon te hebben.

Opgave 3: Uitbreiding van preventieve en lichte ondersteuning voor kinderen en ouders in de wijk: Aanpakkers

In Lelystad is een groep gezinnen waarbij sprake is van een kwetsbaar, ontregeld en zorgelijk gezinssysteem. Bij deze gezinnen spelen veel en complexe problemen op allerlei leefgebieden. Dit leidt tot grote stress en spanning binnen het gezinssysteem. In 2023 starteen de samenwerking tussen MDF en Blijf Groep. Aanpakkers is bedoeld voor huishoudens waarin sprake is van huiselijk geweld, maar waar ook andere problematieken spelen. Bij multi probleemgezinnen spreken we van een kwetsbaar, ontregeld en zorgelijk huishouden. Inzet is dan ambulante hulp vanuit MDF en deze hulpverlening is gericht op gezinsondersteuning op verschillende levensgebieden. Zo kort als mogelijk, maar zo lang als nodig. Dit is een tweejarig project wat zonder nieuwe financiering niet voortgezet kan worden.

Opgave 4 VvdB: Versterken van de vrij toegankelijke ondersteuning voor kwetsbare gezinnen: Samen oplopen en steunouder

Steunouder: Binnen het project "Steunouder" worden matches gemaakt tussen vraaggezinnen en steunouders (vrijwilligers). Zij staan naast de ouders in het gezin om de veerkracht van het gezin te vergroten. Zij zorgen voor rust en vertrouwen en kijken naar netwerk, financiën en relaties. De steunouders worden begeleid om dit zo goed mogelijk te doen door een coördinator. De steunouder blijft maximaal 2 jaar in het gezin. En is daar ongeveer 1 uur per week.

Samen oplopen: Samen Oplopen verbindt inwoners uit Lelystad, als vrijwilligers, aan gezinnen of jongeren die veel stress ervaren. Zij lopen een tijdje mee in het gezin en helpen hen bij allerlei voorkomende zorgen en vragen. De vrijwilligers leveren praktische steun en coaching in het gezin aan de kinderen in het gezin of aan de jongere.

Binnen het jeugd- & gezinsdomein

Binnen het jeugddomein gebeurt vanzelfsprekend nog veel meer om bij te dragen aan jeugdpreventie. Een aantal voorbeelden van voorzieningen en activiteiten waar de gemeente opdrachtgever voor is:

- Naast Lisa Lelystad is het jongerenwerk van Welzijn Lelystad een belangrijke preventieve voorziening waar jongeren gratis gebruik van kunnen maken. Het belangrijkste doel van het jongerenwerk is dat jongeren iemand hebben waar zij terecht kunnen met allerlei soorten vragen over opgroeien, school en hun toekomst. Jongerenwerkers zijn professionals die outreachend beschikbaar zijn op de plekken waar jongeren zich bevinden; op school, op straat, op jongerenlokalen. Een belangrijke meerwaarde van het jongerenwerk is dat zij bijdragen aan vroegsignalering. Jongerenwerkers brengen jongeren in beeld die nog niet in beeld zijn bij andere partijen waardoor al vroeg ondersteund kan worden bij eventuele vragen. Momenteel bekijkt de gemeente in hoeverre de jongerenwerkers nog meer kunnen aansluiten op het onderwijs.
- Homestart van Humanitas heeft als doel te zorgen voor praktische hulp, steun bij opvoeden, geven van tips en vriendschap voor jeugd van 9 tot 18 jaar.
- Jongerencoaches van Welzijn Lelystad en gezinscoaches van MDF bieden lichte ondersteuning aan jongeren en hun ouders.
- Tot slot zijn er binnen het jeugddomein verschillende vormen van jongerenparticipatie waarmee wordt bijgedragen aan jeugdpreventie en zo veilig en gezond mogelijk opgroeien. Een voorbeeld hiervan zijn jongerenbroedplaatsen zoals SPOT en Utopodium. SPOT is een jongerenbroedplaats waar jongeren van 12 tot 30 jaar elkaar kunnen ontmoeten en zichzelf kunnen ontwikkelen. Met als doel hun maatschappelijk en economisch welzijn te verster-

ken. SPOT wordt deels gefinancierd vanuit een incidentele subsidie vanuit het jeugdbudget, en deels vanuit een incidentele subsidie vanuit cultuur. Utopodium krijgt een kleine subsidie voor het organiseren van activiteiten. Verder bestaan zij van 'fondsen', vrijwilligers en een stukje verhuur.

Binnen voorschoolse voorzieningen en onderwijs

De school en de kinderopvang, als tweede opvoedmilieu, is een belangrijke omgeving en vindplek voor kinderen en jongeren die tegen problemen aanlopen. Zowel voorschool als op scholen, zijn dan ook verschillende voorzieningen en initiatieven om bij te dragen aan het zo kansrijk mogelijk en gezond mogelijk opgroeien.

Voorschool

- Binnen kinderopvangcentra zijn verschillende projecten die bijdragen aan jeugdpreventie en het gezond opgroeien van kinderen. De meeste van deze projecten worden gefinancierd vanuit het onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Voorbeelden hiervan zijn:
    - Voorleesexpress / Boekenpret/Verteltassen: Stimulering van taal en lezen bij ouders van kinderen tussen de 0-8 jaar door GO! Kinderopvang en/of Bibliotheek.
    - 't Opstapje: Ter versterking van de toeleiding naar de VE-peuterspeelzalen voert GO! kinderopvang het programma Opstapje uit. Doel van Opstapje is: het verbeteren van de onderwijskansen van kinderen in achterstandssituaties door hun ouders ambulant te leren hun kinderen te ondersteunen.
    - Begeleidingstrajecten Icare JGZ op de kinderopvang: ook richting professionals op de kinderopvang wordt begeleiding geboden vanuit preventief oogpunt door Icare.

Primair Onderwijs

Hieronder wordt toegelicht wat de verschillende preventiepartners uitvoeren op het PO:

- Schoolmaatschappelijk werkers (SMW) begeleiden leerlingen in het PO. SMW wordt uitgevoerd door Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland (hierna MDF) en krijgt in 2023 structurele subsidie. Naast een structurele basis, wordt er ook extra schoolmaatschappelijk werk geboden op een aantal scholen vanuit "Versterken van de Basis".
- Jeugdverpleegkundige GGD: De jeugdverpleegkundigen maken vanuit het basispakket meer tijd vrij om zichtbaarder op school te zijn, maar zetten ook in op maatwerk. Aansluitend op de behoefte van ouders, kinderen en scholen kunnen er spreekuren plaatsvinden, kan er voorlichting gegeven worden, kan het zijn dat de jeugdverpleegkundige de intern begeleider (IB-er) ondersteunt bij casussen of worden er koffieochtenden georganiseerd.
- Vanuit Leerplicht is momenteel een pilot opgestart, gericht op het nog eerder signaleren en voorkomen van schooluitval in het Primair Onderwijs. Project P.A.S.: 'Preventieve Aanpak Schoolverzuim'. Leerplicht verwacht d.m.v. dit project schooluitval eerder te signaleren. Zo vroeg mogelijk signaleren en reageren in plaats van "slechts" curatief handelen. Daarnaast wordt een versterking verwacht van de samenwerking tussen Leerplicht en schoolmaatschappelijk werk. Daardoor verwacht Leerplicht eerder te kunnen handelen bij dreigende schooluitval en meer als samenwerkingspartner op te treden richting het PO. Dit project is najaar 2023 in de startfase, dus er zijn nog geen uitspraken te doen over in hoeverre deze werkwijze aansluit.

Voorgezet Onderwijs & MBO

- Ook binnen het voortgezet onderwijs zijn er ondersteuningsteams (OT) die de basis vormen van de ondersteuning en preventie op school. In de OT's zit een jeugdpreventiewerker van Welzijn Lelystad, een jeugdarts van de GGD en een zorgcoördinator van de school. Ook het OT binnen het VO is de basis voor de zorgstructuur op school, waar signalering en preventie een belangrijk doel is.
    - Jeugdpreventiewerkers (JPW) van Welzijn Lelystad werken op alle scholen van het Voortgezet (Speciaal)

Onderwijs in Lelystad en ook op het MBO-college. Zij hebben de opdracht om jongeren laagdrempelig te begeleiden die vragen hebben over alles rondom fijn & veilig opgroeien. Jeugdpreventiewerk is erop gericht dat de jongere en ouders zo snel mogelijk weer zelfstandig verder kunnen. Naast de individuele ondersteuning worden er ook (klassikaal) groepstrainingen gegeven.

- Jeugdarts en Jeugdverpleegkundige van de GGD: binnen de VO-school is de jeugdgezondheidzorg ook onder deel van de ondersteuningsteams.
- Veel van de andere preventieve interventies die plaatsvinden binnen het onderwijs, worden bij andere beleidsterreinen besproken zoals armoedebestrijding en schuldhulpverlening omdat ze worden gefinancierd vanuit armoedebeleid.

Binnen beleid op huiselijk geweld en kindermishandeling

Een veilige thuisbasis is voor alle inwoners van Lelystad van fundamenteel belang om veilig te leven en op te groeien. Elke gemeente heeft de taak om maatregelen te treffen om huiselijk geweld en kindermishandeling te voorkomen en te bestrijden. Regionaal zijn afspraken vastgelegd in de regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling Flevoland. In de WMO is vastgelegd dat de organisatie Veilig Thuis en de opvang bij huiselijk geweld een verantwoordelijkheid is van de gemeente. In de Jeugdwet is vastgelegd dat de gemeente verantwoordelijk is voor de (preventieve) aanpak van kindermishandeling. De Wet Tijdelijk Huisverbod maakt het de gemeente mogelijk om een persoon van wie een ernstige dreiging van huiselijk geweld en kindermishandeling uitgaat tijdelijk de toegang tot zijn woning te ontzeggen. De gemeente Lelystad investeert in het versterken van een veilige thuisbasis voor de inwoners zonder te problematiseren en over te nemen. Eigen regie is belangrijk voor autonomie en identiteit.

Het directe netwerk van inwoners speelt een belangrijke rol in het doorbreken van de cyclus van geweld. De landelijke campagne 'Een onveilige thuissituatie doorbreken, begint met je zorgen bespreken' stimuleert het netwerk om in gesprek te gaan bij zorgen, vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Inwoners en professionals kunnen een doen op Veilig Thuis. Veilig Thuis er voor advies en ondersteuning en het melden van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De jeugdgezondheidszorg (JGZ) en het onderwijs hebben een belangrijke adviserende en signalerende rol in de preventie van huiselijk geweld en kindermishandeling. Zij zien alle kinderen en ouders tijdens de verschillende fases in het leven van een kind. Uit onderzoek weten we dat financiële kwetsbaarheid op verschillende manieren in verband staat met huiselijk geweld. Inwoners met financiële problemen kunnen via de Voorzieningenwijzer vinden op welke ondersteuning zij recht hebben. Er zijn verschillende financiële spreekuren in de stad waar inwoners ondersteuning en advies kunnen vragen.

Binnen Armoedebeleid & Schuldhulpverlening

Binnen de beleidsterreinen Armoede en Schuldhulpverlening zijn veel van de activiteiten preventief. Het doel is om te zorgen dat alle inwoners uit Lelystad zo goed mogelijk kunnen meekomen en geen financiële problemen krijgen. Als inwoners (zowel jongeren als volwassenen) worden buitengesloten vanwege armoede, kan dit leiden tot sociaal isolement, beperkte kansen voor persoonlijke groei en een gebrek aan verbondenheid met leeftijdsgenoten.. Het armoedebeleid (preventief) moet gericht zijn op het wegnemen van obstakels voor de participatie van kinderen, om inclusie en welzijn te bevorderen. Hieronder worden een aantal projecten genoemd die bijdragen aan dat jongeren uit Lelystad zo goed mogelijk kunnen meekomen en zo min mogelijk worden beperkt door financiële problemen:

- Op het MBO zijn interventies zoals MoneyTalks; dit is een inloopspreekuur voor jongeren met vragen over
- geldzaken.
- Vanuit armoedebeleid wordt hulp/ondersteuning aangeboden aan jeugdigen van 8-18 jaar van ouders met een

beperkt inkomen (125% bijstandsnorm). Dit met als doel om de armoedespiraal te doorbreken.
- Summer's cool: 5 daags programma voor jongeren tussen de 7 en 14 die vanwege de financiële situatie thuis niet op vakantie kunnen gaan.
- Jeugdfonds Sport & Cultuur: Middels het Sport & Cultuurfonds, ontvangen inwoners financiële ondersteuning bij betalen van contributie voor sportieve of culturele activiteiten.
- School's cool: Via School's cool krijgen leerlingen uit groep 8 een thuismentor die hen helpt bij het afronden van de basisschool en de overgang naar het middelbaar onderwijs, zodat deze goed verloopt. Dit zijn over het algemeen kinderen uit kwetsbare gezinnen vanwege financiële situatie van hun ouder of een taalachterstand.
- Kansz! en Plustijd: Dit zijn projecten met als doel leerlingen uit de groepen 4 tot en met 7 van het basisonderwijs een grotere kans te bieden op een geslaagde schoolloopbaan. Kansz! en Plustijd is bedoeld voor kinderen bij wie geconstateerd is dat zij op verschillende terreinen nog kennis en vaardigheden missen, waardoor de verwachting is dat zij in het voortgezet onderwijs gemakkelijk uit kunnen vallen. Om dit te voorkomen wordt er gewerkt aan het inhalen van de genoemde kennis en vaardigheden. Zo krijgen kinderen de kans zich optimaal te ontwikkelen, wat hen later weer betere kansen geeft op de arbeidsmarkt.

Deze projecten worden bekostigd vanuit het armoedebeleid.

Het is belangrijk op te merken dat de opbrengsten van deze projecten gericht op het terugdringen van armoede niet alleen op korte termijn merkbaar zijn. Door de armoedespiraal bij jongeren te doorbreken, kunnen de projecten een langdurige positieve impact hebben op de levens van deze jongeren.

Binnen gezondheidsbeleid

Binnen het gezondheidsbeleid streeft de gemeente ernaar om kinderen en jongeren in Lelystad gezond te laten opgroeien. Waarbij sporten, gezond eten, mentale gezondheid en ook een gezonde leefomgeving centraal staat. Het gezondheidsbeleid richt zich op alle mensen in Lelystad, maar voor jeugdpreventie wordt specifiek gekeken naar de jongeren. Vanuit het gezondheidsbeleid dragen bijna alle interventies bij aan een goede gezondheid voor alle Lelystadse inwoners en daarmee aan preventie. Binnen het gezondheidsbeleid wordt gewerkt aan zowel universele, selectieve en geïndiceerde preventie. De projecten die zich richten op het stimuleren van een gezonde levensstijl zijn dus een vorm van universele preventie.
Specifiek voor jeugd zijn er diverse projecten waar wordt ingezet op preventie van bepaalde vitaliteit- & gezondheidsproblemen. Op school wordt veel aandacht besteed aan het gezond leven. Naast school zijn er projecten op sportverenigingen en initiatieven in de wijk die vanuit het gezondheidsbeleid worden gefinancierd. Hieronder worden een aantal van de lopende projecten en initiatieven genoemd:

- **9 maanden tot 4-jarigen**: voor deze doelgroep wordt ingezet op jeugdpreventie vanuit verschillende grotere projecten zoals Nu Niet Zwanger (NNZ) en Kansrijke start. Deze projecten hebben als doel om al voor de geboorte van een kind, eventuele drempels, vragen of zorgen weg te nemen. Naast NNZ wordt er geboortezorg en prenatale begeleiding geboden vanuit Icare JGZ.

- **Projecten voor jongeren op gezonder gewicht**
  - Gezonde Jeugd, Gezonde toekomst (JOGG): Binnen JOGG wordt gefocust op het bevorderen van gezonder gewicht bij kinderen. JOGG richt zich breder voor alle kinderen en jongeren om bij te dragen aan een gezonde leefomgeving.
  - Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG): KnGG richt zich op kinderen die al overgewicht hebben en is een vorm van geïndiceerde preventie.

- **Mentale gezondheid jongeren:** Met dit project willen we voor jongeren in Lelystad een passend aanbod aan preventieve interventies neerzetten. Om dit voor elkaar te krijgen is een inventarisatie van het huidige aanbod en de

behoefte onder de jongeren belangrijk. Daarom voert de GGD momenteel een onderzoek uit waarbij de jongeren, de ouders, scholen en maatschappelijke partners input leveren. Begin Q1, 2024 zullen de eerste resultaten uit het advies rapport zichtbaar zijn en kunnen we als gemeente de vervolgstappen zetten.

- **De Gezonde schooladviseur:** De school, als tweede opvoedmilieu, is een belangrijke omgeving en vindplek voor kinderen en jongeren. Om ervoor te zorgen dat scholen op een effectieve en integrale wijze werken aan het verbeteren van de gezondheid van hun leerlingen wordt gebruik gemaakt van de aanpak Gezonde School. De adviseur gezonde school van GGD Flevoland heeft hier een belangrijke uitvoerende rol in.
- **Verslavingspreventie door Tactus:** Jongeren in Lelystad verdienen de kans om gezond op te groeien. Daarom is het belangrijk dat ze preventief worden benaderd, om ze te wijzen op de gevaren van verslaving en vroegtijdig te kunnen ondersteunen. In de gemeente Lelystad voert Tactus de verslavingspreventieve voor jongeren uit. Dit doen zij op drie verschillende manieren:
    1. Universele preventie: Gericht op alle jongeren zonder dat sprake is van een risicosituatie, meestal binnen het onderwijs;
    2. Selectieve preventie: Gericht op jongeren die een verhoogd risico op verslavingsproblematiek hebben zoals kinderen van verslaafde ouders en leerlingen binnen het speciaal onderwijs:
    3. Geïndiceerde preventie: Gericht op jongeren die al wel enige problemen hebben met gebruik.

Binnen veiligheidsbeleid: Preventie met Gezag (PmG)

Vanuit het beleidsterrein veiligheid is het programma "Preventie met gezag" waarin aandacht is voor verschillende niveaus van preventie. Preventie met gezag is een meerjarig landelijk programma wat gezien moet worden als éxtra inzet boven op het bestaande beleid voor preventie jeugd. De financiering is landelijk voor de periode van 2022 t/m 2025.

- Doel PmG: Het doel van preventie met gezag is het voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden of er verder in afglijden. Middels 4 programmalijnen wordt hierop ingezet:
    1. Beeld op orde
    2. Positieve alternatieven en toekomstperspectief
    3. Versterken van de weerbaarheid: thuis, op school en online
    4. Grenzen stellen.
- Binnen de Lelystadse scope van PmG wordt ook aandacht besteed aan broertjes en zusjes van jongeren die reeds in het criminele circuit zijn beland. Dit is een vorm van selectieve preventie.
- Leerplichtambtenaar: De inzet van leerplichtambtenaren in het PO wordt geïntensiveerd om vroegtijdige verzuimaanpak mogelijk te maken in het basisonderwijs Lelystad-Oost, zodat verzuim niet loont.
- Jeugdboa: de jeugdboa bevindt zich op straat voor zowel advies als handhaving. Deze jeugdboa heeft een belangrijke rol in het signaleren van probleemgedrag bij jongeren. Het project PmG staat in verbinding met Stichting Halt.
- Vanuit PmG wordt er intensief samengewerkt met jongerenwerkers in de stad, zowel van Welzijn Lelystad, Youth for Christ en het Leger des Heils.

Overstijgend aan meerdere beleidsterreinen: "Samen Lelystad Oost"

Het doel van Samen Lelystad Oost is het versterken van de wijken Atolwijk, Zuiderzeewijk, Boswijk en Waterwijk. Inwoners, maatschappelijke partners, ondernemers en gemeente werken structureel samen in het versterken en verder ontwikkelen van de wijken.
Een preventieve activiteit binnen Samen Lelystad Oost is bijvoorbeeld het "Volkshuisvestingsfonds". Binnen het Volkshuisvestingsfonds vinden er thuis gesprekken plaats. Er wordt actief verbinding gemaakt tussen het sociale en fysieke domein. Men komt achter de voordeur doordat fysiek hulp wordt geboden (opknappen woning). Een welzijnswerker gaat mee op gesprek om tevens de sociaal-maatschappelijke vraagstukken (preventief) in kaart te brengen en waar nodig te helpen of door te verwijzen.

Overige beleidsterreinen

Wij realiseren ons dat er nog veel meer beleidsterreinen zijn waar wordt bijgedragen aan jeugdpreventie. Voor bijvoorbeeld sport en cultuur weten we dat structureel wordt bijgedragen door financiële ondersteuning te bieden bij het betalen van contributie voor sportieve of culturele activiteiten vanuit het Sport- & Cultuurfonds. Daarnaast is de aanpak van eenzaamheid ook belangrijk ten behoeve van jeugdpreventie. Op dit thema zijn ook allerlei activiteiten in Lelystad waarbij samengewerkt wordt door Challenge Up, MBO college, SPOT en het jongerenwerk. Tot slot wordt binnen de GGZ op het voorkomen van zwaardere problematiek bijvoorbeeld de "WachtVerzachter" ingezet voor jongeren van 18 tot ongeveer 25 jaar die op de wachtlijst staan voor GGZ hulp.

Ook andere beleidsterreinen hebben een rol in het zo veilig en gezond mogelijk opgroeien. Bijvoorbeeld vanuit het fysiek domein: de openingstijden van bepaalde sport & spel faciliteiten voor jongeren. Wanneer hier goede afstemming is tussen uitvoerende partijen, inwoners en de gemeente, kunnen we ervoor zorgen dat voorzieningen zo ruim mogelijk beschikbaar zijn voor jongeren in Lelystad.

2. INZICHT: REFLECTIE OP DE JEUGDPREVENTIE IN LELYSTAD

Met het project "Zicht op Jeugdpreventie" beoogden we een beter beeld en inzicht te krijgen van enerzijds het aanbod op jeugdpreventie. Anderzijds waren we op zoek naar een beter begrip van in hoeverre aansluit wat we als Lelystad hebben ingericht. Een aantal vragen die we wilden beantwoorden:

- Bedienen we elke doelgroep of missen we nog groepen?
- In hoeverre sluit wat we hebben ingericht, aan bij de behoeften van de doelgroep?
- Zijn er interventies die we zouden moeten uitbreiden of juist helemaal stoppen?

Ten eerste is opgevallen dat er veel projecten en initiatieven zijn die als doel hebben om bij te dragen aan jeugdpreventie: dat jeugdigen veilig en gezond opgroeien en ouders zo zelfstandig mogelijk hun kinderen kunnen opvoeden. Wat opvalt is dat er vooral veel beschikbaar is gericht op de jeugdige zelf. Laagdrempelige en preventieve ondersteuning gericht op de ouders en het systeem komt voor, maar er is ook behoefte om dit verder uit te breiden. Hierin heeft de gemeente Lelystad nog stappen te zetten. Daarnaast is het opgevallen dat er voornamelijk preventief aanbod beschikbaar is voor de jongere kinderen van 0-18. Voor de groep van jongeren van 16-27 jarigen, is nog minder aanwezig.

Op de vraag in hoeverre het aanbod en de initiatieven aansluiten bij de behoeften van de doelgroep, is moeilijk antwoord te geven. Dit komt vooral doordat monitoring van de verschillende projecten vaak voor een groot deel gaat over kwantitatieve gegevens. Er wordt wel gevraagd naar wat inwoners hebben ervaren, maar de vraag aan inwoners wat de interventie verder heeft opgeleverd, wordt vooralsnog te weinig meegenomen. Hierdoor hebben we als gemeente nog onvoldoende zicht op in hoeverre wat we hebben ingericht, daadwerkelijk past bij de behoefte van de inwoner. Wel zien we dat er weinig overlap is tussen de verschillende interventies. Vanuit het eerste beeld wat dit project oplevert, lijkt het dat er geen dubbele inzet wordt gepleegd op jeugdpreventie.

In het proces van "Zicht op jeugdpreventie" hebben we verschillende partners gesproken die een bijdrage leveren aan de jeugdpreventie in Lelystad. Het verschilt per thema en specifieke doelgroep in hoeverre de gemeente zicht heeft op hoe de interventies aansluiten in de praktijk. Binnen het opgavegericht werken van de MAG, kan worden meegenomen in hoeverre aanbod daadwerkelijk aansluit bij de behoeften van de inwoners. Daarnaast worden in de opdracht aan verschillende partners en uitvoerders binnen jeugdpreventie, afspraken gemaakt. De afspraken die op papier staan, komen niet altijd tot uiting in de praktijk of lijken verschillend geïnterpreteerd te worden. Een voorbeeld hiervan is in hoeverre het lukt om vanuit ondersteuning op school een link te maken richting het gezin en de thuissituatie van een leerling. In de praktijk blijkt dat dit soms lastig is, waardoor de ondersteuning niet altijd in de thuissituatie terecht komt.

Vanuit verschillende beleidsterreinen wordt gesignaleerd dat er nog onvoldoende gebruik wordt gemaakt van bepaalde voorzieningen. Men weet onvoldoende af van het bestaan van verschillende initiatieven. Dat het soms onbekend is hoe projecten in de praktijk uitgevoerd worden, komt tevens door de onbekendheid van verscheidene initiatieven. Hier heeft de gemeente zelf wat in te doen door intern nog meer met elkaar samen te werken. Een voorbeeld hiervan is Lisa Lelystad. Vanwege de onbekendheid van Lisa Lelystad, ontstaat er soms een vertekend beeld over wat er beschikbaar is in het preventieve veld. Dit is niet enkel bij Lisa Lelystad het geval, maar ook bij andere (preventieve)initiatieven. Mede door het project "Zicht op Jeugdpreventie" en de start van het opgavegericht werken vanuit de MAG, worden steeds meer verbanden gelegd tussen de verschillende beleidsterreinen, partners en inwoners. Deze samenwerking en nieuwe verbindingen, dienen verder te worden uitgebreid in 2024.

Ook hebben we gezien dat er nog aanbod gemist wordt of een specifieke doelgroep onvoldoende aandacht krijgt, namelijk het aanbod voor preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag. In 2022 is een plan opgesteld voor ketenaanpak om alle partners beter toe te rusten om seksualiteit bespreekbaar te maken. Dit plan is echter niet van de grond gekomen vanwege personele wisselingen. Binnen preventie is het belangrijk dat deze ketenaanpak opgepakt wordt. De ketenaanpak richt zich vooral op het voorkomen van zwaarder seksueel grensoverschrijdend gedrag in de

vorm van uitbuiting bij jongeren. Naast deze zwaardere problematiek wordt ook gezien dat er meer naar de seksuele ontwikkeling in bredere zin moet worden gekeken. Het is nu nog onduidelijk in hoeverre de lokale preventiepartners hierop zijn toegerust. Voor gemeenten is dit wel een belangrijke taak in de preventie van grensoverschrijdend gedrag.

3. UITZICHT: AANBEVELINGEN VOOR DE TOEKOMST

Hieronder ziet u een overzicht van de zes aanbevelingen uit het rapport:

1. Voorzetten activiteiten vanuit "Versterken van de Basis".
2. Gezamenlijke visieontwikkeling vanuit de wens om te Normaliseren.
3. Samenwerking preventiepartners en jeugdhulp partners:
4. Van probleemkind naar ouderondersteuning:
    a. Brugfunctionaris
    b. Gezinscoach en Inzet vrijwilligers ter ondersteuning van het gezin.
5. Integrale ingang.
6. Aandacht voor beschikbare preventieve interventies :
    a. Aandacht voor 16 tot 27 jarigen.
    b. Aansluiting interventies 18 –/18 +.
7. Versterken data en monitoring.

1. Voorzetten activiteiten vanuit "Versterken van de Basis"

Uit het onderzoek "Zicht op Jeugdpreventie" en de evaluaties van "Versterken van de Basis" blijkt dat er goed gebruik wordt gemaakt van de preventieve interventies die de gemeente Lelystad biedt. Wanneer de activiteiten vanuit "Versterken van de Basis" worden stopgezet, zal dit zeker consequenties hebben. Ouders en jongeren kunnen niet meer terecht voor informatie en advies en vroegtijdige ondersteuning bij opvoed- en opgroeiproblemen. Het is dan de vraag in hoeverre de gemeente zich voldoende aan haar wettelijke taak houdt.

2. Gezamenlijke visieontwikkeling vanuit de wens om te normaliseren

In Lelystad vinden we het belangrijk om te normaliseren, waarbij we ervan uitgaan dat uitgaan dat "gewone hobbels" horen bij het leven. Het is belangrijk om binnen de samenleving een brede blik te hebben op normaal gedrag, waarbij we afwijkingen van de norm niet problematiseren. We vinden het belangrijk dat men inzet op het versterken van de eigen kracht van ouders, het benutten van het eigen netwerk, inzet van vrijwilligers tot vrij toegankelijke preventieve voorzieningen en het onderwijs. Een aanbeveling voor de toekomst is dan ook om samen met partners concreet te maken wat iedereen bedoelt met "normaliseren". Hoe ziet dit eruit in de dagelijkse praktijk van alle partners. Dit is belangrijk om te komen tot een gezamenlijke visieontwikkeling binnen het preventieve jeugdveld. Zodat we kansengelijkheid kunnen bevorderen van alle kinderen en jongeren in Lelystad.

3. Versterken samenwerking preventiepartners en jeugdhulp partners

Er zijn goede werkafspraken nodig om een samenwerking tot stand te brengen tussen de preventiepartners en de jeugdhulp partners. Deze samenwerking is cruciaal voor de (door)ontwikkeling van het preventieve jeugdveld in Lelystad. Denk hierbij aan het inzetten van een collegiaal casus/proces overleg tussen preventieve partners en jeugdhulp partners. Dit overleg wordt geadviseerd om twee redenen:

- Enerzijds om te bespreken of echt alles in het preventieve veld is geprobeerd voordat er wordt opgeschaald.
- Anderzijds helpt een collegiaal casus/proces overleg om elkaar inhoudelijk te kunnen consulteren wat te doen in een bepaalde situatie.

Bij een goedlopend collegiaal casus/proces overleg, wordt de samenwerking bevorderd, leert men van elkaar wat mogelijk is en hierbij kan extra aandacht gevraagd worden voor een meer systeemgerichte aanpak in plaats van een individuele aanpak gericht op het kind.
Met de aanbesteding lokale jeugdhulp per 1 juli 2021 is besloten om met een beperkt aantal aanbieders lokale jeugdhulp een (langdurige) relatie aan te gaan om daarmee invulling te kunnen geven aan duurzaam partnerschap. De gemeente moet monitoren in hoeverre deze afspraken in de praktijk worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld transformatie van jeugdhulp. Hieronder wordt verstaan: het meer inzetten op de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen, normaliseren, preventie en eerder de juiste hulp en ondersteuning bieden om gespecialiseerde zorg te voorkomen of te vermin-

deren. Onderzocht moet worden wat jeugdpreventiepartners en jeugdhulp partners kunnen inzetten om zo te borgen dat de jeugdige en/of het gezin zelfstandig verder kan. Rekening houdend met het omgaan met de AVG. Op die manier kunnen preventiepartners 'nazorg' of contact organiseren nadat geïndiceerde hulp is afgesloten. Ook met gecontracteerde zorgpartijen is het belangrijk om te (blijven) afwegen in hoeverre afschaling naar lichtere ondersteuning en eigen netwerk mogelijk is.

Tot slot adviseren we om te onderzoeken op welke vormen van (duurdere) geïndiceerde hulp nog meer mogelijk is in preventief kader. Om te weten waarin we meer moeten investeren aan de voorkant, is het zaak om ook te weten waar aan de 'achterkant' het geld naartoe gaat (follow the money). Het is zaak om per thema of duurdere vorm van specialistische jeugdhulp te bezien in hoeverre zich dit zicht leent voor meer inzet op preventie. Een advies vanuit de projectgroep jeugdpreventie is om samen met partners en het data-team te kijken naar waar de meeste middelen momenteel naartoe gaan. Om welke inzet gaat dat en in hoeverre leent zich dit voor meer inzet op preventie. Hier wordt inmiddels op ingezet middels het DATCAN traject.

4. Van probleemkind naar ouder ondersteuning

Binnen het preventieve aanbod richt men zich met allerlei activiteiten op het kind, echter regelmatig zijn de problemen van het kind terug te leiden naar het gezinssysteem . Binnen het preventieve jeugdveld is veel inzet al systeemgericht. Met systeemgericht bedoelen we dan dat er gekeken wordt naar het kind in relatie tot zijn/haar/diens omgeving. Toch blijkt uit ons onderzoek dat we als preventieve veld en beleid nog meer zicht willen op welke interventies er nou precies beschikbaar zijn gericht op het gezin. Dus de interventies die zich niet enkel richten op het individuele kind. In de Gemeente Lelystad vinden we het belangrijk dat er (nog) meer ingezet wordt om de ouder te ondersteunen en mogelijkheden geven zelf tot oplossingen te komen. Vanuit de gemeente willen kijken of we gezinsgerichte aanpak belangrijker kunnen maken door er meer FTE voor vrij te maken. Hieronder geven we een aantal scenario's.

Onderzoeken Brugfunctionaris

Een voorbeeld van een mogelijke laagdrempelige gezinsgerichte aanpak is de brugfunctionaris. Vanuit de rijksoverheid is een subsidieregeling beschikbaar gesteld voor een "Brugfunctionaris" . De brugfunctionaris is onderdeel van het personeel van de school. Is aanwezig als ouders naar school komen. Zoals bij het halen en brengen, de 10 minuten gesprekjes of andere bijeenkomsten en probeert op die manier een band met de ouders op te bouwen. Op het voortgezet onderwijs stelt de brugfunctionairs zich aan ouders voor bij informatiebijeenkomsten en via andere communicatiekanalen. Deze functionaris bemoeit zich niet met het onderwijs maar is aanwezig om de ouder aan te horen met welke vraag dan ook. De brugfunctionaris is geen hulpverlener maar kent de sociale kaart,ten in op gelijke kansen, sociale inclusie, talentontwikkeling en het verbreden van het wereldbeeld van kinderen en ouders. En zorgt voor praktische zaken als schoolontbijt, aanvragen voor leergeld en praten met ouders over opvoeding en ondersteuning die beschikbaar is als het even minder gaat. Speciaal voor hen voor wie dit minder vanzelfsprekend is. Veel gezinnen met wie de brugfunctionaris in contact staat, leven inarmoede en andere moeilijke omstandigheden en dat is juist waar de brugfunctionaris een rol kan spelen. De projectgroep adviseert om de meerwaarde van een brugfunctionaris te onderzoeken. Het is belangrijk om dit samen met de scholen en de preventiepartners op te pakken. De projectgroep en de partners van Versterken van de Basis benadrukken om eerst te bezien hoe versterkt kan worden wat er al beschikbaar is binnen de school. Dit is ook mogelijk vanuit de subsidieregeling4 omdat scholen zelf mogen bepalen hoe ze de brugfunctie vormgeven en welke naam deze heeft.

Gezinscoaching en/of inzet steunouders/vrijwilligers:

Wanneer meer ondersteuning nodig is in een gezin dan de brugfunctionaris kan bieden, kan dit door een gezinscoach geboden worden. Soms is het probleemgedrag van en kind zo heftig en hardnekkig dat de ouder het niet meer aan kan. Dit kunnen bijvoorbeeld problemen zijn met relaties, schulden, wonen, overlast in de buurt, vrijetijdsbesteding en sociale contacten. De gezinscoach helpt dan bij alles wat nodig is om het gezin weer op de rails te krijgen met als uit-

[5] Potentie-van-preventie.pdf (nji.nl)

eindelijk doel dat de ouder de verantwoordelijkheid weer aankan bij de gezinstaken. Om dit wat langer te begeleiden kan een vrijwilliger worden ingezet als steunouder.

5. Integrale ingang

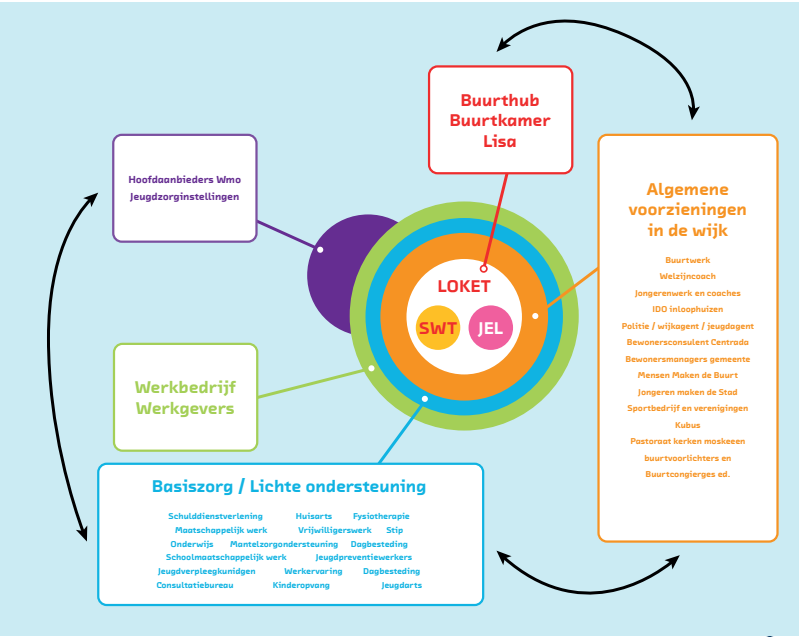

De gemeente stelt zichzelf tot doel om lichte ondersteuning, activiteiten, informatie en advies zoveel mogelijk te organiseren in de multifunctionele accommodaties (MFA) in de stad. Waardoor de inwoner dichtbij huis terecht kan met vragen of het uiten van zorgen op een plek waar naar je geluisterd wordt en waar professionals aanwezig zijn om de inwoner zo goed mogelijk te ondersteunen.
In 2024 gaat de gemeente onderzoeken of en hoe dit gestalte kan krijgen in het sociaal domein. Deze ontwikkeling biedt kansen voor jeugdpreventie door zichtbaar te zijn en de samenwerking met andere preventieve initiatieven te versterken. Denk daarbij aan de financiële spreekuren, het onderwijs, maatschappelijke organisaties e.d. Daarbij onderzoeken we of het zinvol is om Lisa Lelystad aan te laten sluiten als onderdeel van een 0-100 toegang waar alle disciplines bij elkaar zitten. Aandachtspunt hierbij is de overgang van 18 – naar 18 +, ondersteuning van ouders, mentale gezondheid van jong volwassenen en de hervormingsagenda jeugd. Vanuit de gemeentelijke projectgroep jeugdpreventie zal worden aangesloten bij deze ontwikkeling.

6. Aandacht voor beschikbare preventieve interventies:

a.Preventief Aanbod 16 tot 27 jarigen

In dit onderzoek is het opgevallen dat er voornamelijk preventief aanbod beschikbaar is voor de jongere kinderen/jongeren van 0-18 jaar. Er is minder aanbod voor de groep van jongeren van 16-27 jarigen. Het advies is dus om ook deze leeftijdscategorie explicieter mee te nemen in het preventieve beleid en aanbod.

b. Aansluiting interventies 18– en 18 +

In hoofdstuk 3.4. hadden we het al over de aansluiting van (preventieve) interventies voor jongeren die van 18-de leeftijd van 18+ bereiken. Als de jongere 18 jaar wordt verandert er veel in de begeleiding. Ze vallen dan onder de WMO. Het is belangrijk dat er expliciet wordt gekeken naar de overdracht van zorg en de aansluiting van verschillende wetten op elkaar, zodat jongeren die 18+ worden niet tussen wal en schip vallen.

7. Data & monitoring

Een van de wensen vanuit raad, wethouders en directie is om meer zicht te krijgen op de effectiviteit en de kosten die worden bespaard door preventieve inzet. Het effect van preventie in het jeugdveld is moeilijk te bewijzen omdat de gevolgen nooit helemaal zijn toe te schrijven aan de preventiemaatregel. Daarbij blijkt uit literatuur dat effecten van preventie vaak pas later zichtbaar worden[5] . In de ideale situatie zouden we op papier kunnen zien hoe veel middelen worden bespaard aan de 'achterkant' – de duurdere specialistische jeugdhulp – met behulp van meer inzet aan de 'voorkant' – de preventieve inzet. Echter ontbreekt er in de praktijk informatie om uitspraken te kunnen doen over

kwantitatieve opbrengsten. Dit is niet enkel in Lelystad het geval, maar tevens in andere regio's in Nederland.
De gemeente Lelystad wordt geadviseerd om met partners (financiën, data-team, inhoud) te onderzoeken welke data nodig is om meer te kunnen zeggen over de kwalitatieve opbrengsten van preventieve interventies. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van wetenschappelijk onderbouwde informatie zoals de "checklist voor effectief jeugdbeleid in coalitieakkoord" van het Nederlands Jeugd Instituut (NJI). Daarnaast is het belangrijk om bij elke aanvraag, opdracht of subsidie goed integraal te kijken aan welke maatschappelijke effecten iets bijdraagt en hoe men dat gaat meten. In de opgaveteams vanuit de MAG, is het dus zaak dat de integrale monitoring vanaf het begin wordt meegenomen. Dit alles verstevigt interne samenwerking tussen verschillende beleidsterreinen, om preventieve initiatieven beter zichtbaar te maken en op elkaar af te stemmen.

Intern

Intern hebben we hier al stappen voor gezet door met het data-team te onderzoeken welke data we al hebben op het gebied van jeugdpreventie. Gedurende deze exercitie kwamen we erachter dat we nog relatief weinig data tot onze beschikking hebben, maar dat we wel veel potentie zien. Denk bijvoorbeeld aan het beter benutten van de gezondheidsmonitor van de GGD, het cliëntervaringsonderzoek (CEO) en beschikbare onderzoeken op andere beleidsterreinen.

Om als gemeente een stevige samenwerkingspositie te kunnen innemen, moeten we zelf weten welke vragen we willen stellen aan de partners om de juiste informatie op te halen. Denk hierbij aan welke vragen we moeten stellen om te kunnen beoordelen in hoeverre iets bijdraagt aan jeugdpreventie. Hoe kunnen we zichtbaar maken in hoeverre we "normaliseren"? De extra aandacht voor data en monitoring, vraagt ook wat van de medewerkers van beleid Sociaal Domein. In samenwerking met het data-team hebben we een aantal concrete adviezen om de kwaliteit van dataverzameling en monitoring te verbeteren:

1. Voeg standaard iemand van datateam toe aan de gesprekken om evaluatiecriteria op te stellen. Het opstellen van meetbare, kwantitatieve en kwalitatieve data moet een vaste processtap worden. Zo zorgen we voor een completere evaluatie. Daarnaast kan het datateam het belang van de gemeenteraad meenemen. Meetbare evaluatiecriteria geven duidelijkere informatie in hoeverre de preventiepartijen voldoende kwaliteit leveren. Tegelijkertijd kan het datateam uitleggen welke gegevens moeilijk meetbaar zijn. Zo kunnen beleidsmedewerkers beter toelichten welke informatie wel of niet te verkrijgen is.
2. Spreek duidelijk af welke beleidsmedewerker verantwoordelijk is voor de evaluatie van de afspraken met preventiepartij en houd elkaar hier ook aan.

Naast de evaluatie van afspraken en werkzaamheden van de partijen in het preventieve veld, is het ook belangrijk om te kijken naar het algemene beleidsproces: wie is verantwoordelijk voor vormgeven van het beleid, implementeren, oplossen van eventuele vraagstukken en de rest van beleidscyclus. Dit alles integraal en in afstemming met de andere beleidsterreinen. De opgaveteams van de MAG maken hier ook een start mee.

Extern

Het is van belang dat met externe partners wordt gekeken naar de data die zij al verzamelen. Wat vraagt het voor zowel interne als externe partners wanneer we met elkaar bepaalde vragen willen beantwoorden over impact. Om uitspraken te kunnen doen over de kosten die het zou schelen wanneer er niet meer doorverwezen hoeft te worden naar duurdere complexe jeugdhulp, is andere data nodig dan die nu beschikbaar is. Het is noodzakelijk om stil te staan welke data er precies noodzakelijk is voor de beantwoording hiervan. Vervolgens moet met uitvoerende partners worden bekeken wat dit voor hen betekent en welke rol de gemeente hierin verder heeft. Maar ook om te bepalen of dit haalbaar is of niet.

Vanuit het datateam is het advies om standaard iemand van het datateam toe te voegen aan de evaluatiegesprekken zelf. Deze kan op technisch en statistisch vlak het best interpreteren. Zo kunnen ze het gesprek leiden richting 'wat betekenen deze cijfers nu écht'. Hier hebben de beleidsmedewerkers en preventiepartners wat aan. Tot slot kan het datateam suggesties doen voor nieuwe evaluatiecriteria, zodat de evaluaties blijven verbeteren. Zorg dus voor planmatige doorontwikkeling van preventie samen met partners aan de hand van belangrijkste thema's of doelgroepen (bijv. met behulp van de preventiematrix NJI), monitoring en evaluatie.

CONCLUSIES

1. Het rapport "Zicht op preventie" geeft inzicht in wat er allemaal gedaan wordt om kinderen en jongeren alle kansen te geven om zich te ontwikkelen en gezond op te groeien. Het overzicht van alle activiteiten is zo volledig mogelijk. Dit geeft ons het inzicht waar het goed gaat en welke activiteiten we willen behouden. Tevens laat het ook zien dat er nog kansen liggen op verbetering. Zoals het ondersteunen van het gezin op een laagdrempelige manier in de eigen thuissituatie. Het blijven bouwen aan netwerken onder de professionals zodat alle mogelijkheden tot ondersteuning worden onderzocht. Het proberen te normaliseren. Kinderen mogen anders zijn, mogen anders opgroeien, mogen hulp vragen als iets niet lukt, mogen zich op een eigen wijze ontwikkelen. Tot slot is het van belang dat altijd wordt afgestemd met de 'driehoek' school, gezin en vrijetijd.
2. Naar aanleiding van dit project, adviseren we om de komende jaren te blijven investeren in preventie. Met een gezamenlijke lange termijnvisie: samen met de partners bouwen aan hoe gemeente én partners denken dat het preventieve veld eruit zou moeten zien en welke rol een ieder daar in heeft.
3. Blijf niet alleen afhankelijk van projecten, maar streef naar structurele en integrale veranderingen om het veilig en gezond opgroeien ook op de lange termijn te versterken. Dit betekent dat bijvoorbeeld binnen de gemeente altijd de verbinding moet worden gezocht met collega's op aangrenzende beleidsterreinen. Hierbij zou ook meer afstemming met de partners en inwoners moeten zijn, geheel in lijn met de MAG.
4. Maak iemand verantwoordelijk voor de samenwerking van de verschillende beleidsterreinen en de externe preventiepartners die allemaal iets bijdragen aan het zo goed en gezond mogelijk laten opgroeien van onze jeugd.

Voorgesteld vervolgtraject

- ✔ In 2024 zullen de beleidsadviseurs jeugd en onderwijs door deelname in verschillende actiegroepen de aanbevelingen verder uitwerken.
- ✔ We willen pilots starten op het gebied van ondersteunen van ouders (brugfunctionaris en gezinscoaching).
- ✔ Het rapport zal gedeeld worden met de externe partners van "Versterken van de Basis".
- ✔ Samen met externe partijen zal een visie voor de toekomst worden opgesteld.
- ✔ Een ander zal afgestemd worden met de projectgroep "herijking Sociaal Wijkteam".

BIJLAGE 1: OVERZICHT JEUGDPREVENTIE

JEUGDPREVENTIE

Een overzicht van jeugdpreventie in Lelystad

Onderwijs

Voorschool , primair onderwijs, voorgezet onderwijs, mbo		
Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	**Voor wie?**	**Door wie?**
Zorgstructuur op school met:		
Schoolmaatschappelijk werk (SMW)	Basisschoolkinderen met lichte (ondersteunings) vragen.	MDF, jeugdverpleegkundige GD Flevoland, IB'er school.
Jeugdverpleegkundigen	Voor alle kinderen op de basisschool	GGD Flevoland
Jeugdpreventiewerk	Jongeren op de middelbare school met (ondersteunings)vragen.	Welzijn Lelystad, jeugdarts GGD, zorgcoördinator school.
Opgave 2A VvdB: Versterken basisondersteuning in de voorschoolse voorzieningen.	**2A:** Voor alle kinderen in de voorschoolse leeftijd.	**2A:** Voor ondersteuning in en rondom de voorschoolse voorzieningen is de jeugdgezondheidszorg van Icare penvoerder.
Opgave 2B VvdB: Versterken basisondersteuning PO: • Extra inzet door SMW, jeugdverpleegkundigen en Intern Begeleider	**2B:** Basisschoolkinderen met lichte (ondersteunings) vragen.	**2B:** Is onderdeel reguliere subsidie van MDF en GGD JGZ
Opgave 2C VvdB: Versterken basisondersteuning VO: • Extra inzet JPW • Gezinswerker	**2C:** Voor alle kinderen en jongeren in de middelbare school leeftijd en het mbo.	**2C:** SWV VO Lelystad is penvoerder. • Gezinswerk wordt uitgevoerd door Welzijn Lelystad.
Preventieve activiteiten gericht op onderwijs		
Leerplicht en RMC	Jongeren die dreigen uit te vallen.	Leerplichtambtenaar gemeente Lelystad en RMC coördinator.
Challenge up	Jongeren tussen de 12 en 30 jaar die iets willen doen voor een ander	Welzijn Lelystad.

Gezondheid

Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	**Voor wie?**	**Door wie?**
Gezonde schooladviseur	Alle leerlingen in Lelystad.	GGD Flevoland
Tactus preventie verslavingszorg	Voor alle kinderen en jongeren en hun ouders.	Tactus Verslavingszorg
Gezonde Jeugd, Gezonde toekomst (JOGG)	Voor alle kinderen en jongeren kunnen opgroeien in een gezonde leefomgeving.	GGD Flevoland, Welzijn Lelystad, Icare, sportbedrijf, Go! Kinderopvang, school, sportclub.
Kinderen naar Gezonder Gewicht (KnGG)	Voor jongeren met overgewicht en hun ouders.	Uitvoering door centrale zorgverleners Icare en GGD Flevoland
Rookvrije generatie	Alle kinderen, jongeren en hun ouders/verzorgers in Lelystad	Project wordt geleid door de gemeente samen de GGD Flevoland. Inwoners van Lelystad worden gestimuleerd om mee te doen.
Jeugdgezondheidszorg	Alle jongeren in Lelystad	Icare JGZ en GGD Flevoland
Mentale gezondheid	Alle jongeren met vragen over mentale gezondheid.	GGD Flevolandbekijkt wat er nodig is en welke partners moeten aanhaken.

Armoede en schuldhulpverlening

Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	Voor wie?	Door wie?
School's Cool	Kinderen uit kwetsbare gezinnen vanwege financiële situatie of taal-achterstand van ouder(s)	School's Cool
Stichting Leergeld	Hulp aan gezinnen met financiële problemen.	Stichting Leergeld
Moneytalks: financieel spreekuur	Jongeren met vragen over geldzaken, formulieren of digitale regelzaken.	MDF
18-/18+ project	Voor jongeren op het MBO: peervoorlichting over wat je te wachten staat als je 18 wordt.	MDF
Cashflow theaterstuk	Leerlingen van aantal VO scholen en het Mbo-college zien interactieve theater over jongeren met geldproblemen.	MDF
Sport & Cultuurfonds	Financiële ondersteuning bij contributie/ activiteiten.	Gemeente Lelystad
Kanz & Plustijd	Projecten met als doel leerlingen uit de groepen 4 tot en met 7 van het basisonderwijs een grotere kans te bieden op een geslaagde schoolloopbaan	Studiecentrumc2/ZBL

Veiligheid

Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	Voor wie?	Door wie?
Preventie met Gezag (PmG).	Het voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden of verder afglijden.	Jongerenwerk Welzijn Lelystad, Youth for Christ, Stichting Halt.

Samen Lelystad Oost

Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	Voor wie?	Door wie?
3 programmalijnen: 1) Fysiek 2) Preventie met gezag: Zie hierboven. 3) School & Omgeving	Voor alle inwoners uit Lelystad Oost wijken, met de focus op kwetsbare gezinnen (Atolwijk, Zuiderzeewijk, Boswijk en Waterwijk).	Samenwerkingspartners: Centrada, Welzijn Lelystad, Werkbedrijf, GGD, primair onderwijs, voortgezet onderwijs, GO! Kinderopvang, MDF, Humanitas, IDO, Politie.

Jeugd & gezin

Lichte ondersteuning, vrijetijdsdomein, jeugdwelzijn

Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	Voor wie?	Door wie?
Opgave 1 VvdB: **1: Lisa Lelystad** **2: Limonadebrigade** **3: Scheidingsloket** Informatie & adviespunt Lisa Lelystad. Lisa Lelystad biedt (groeps)trainingen voor ouders en kinderen. • Limonadebrigade • Scheidingsloket	**1: Lisa Lelystad** **2: Limonadebrigade** **3: Scheidingsloket** • Alle kinderen en ouders met lichte vragen over opgroeien en opvoeden. • Professionals die werken met kinderen en ouders. • **Limonadebrigade:** plek waar ouders en kinderen samenkomen op een laagdrempelige manier. • **Scheidingsloket:** Voor ouders uit elkaar gaan. Ter voorkoming dat kinderen in hun ontwikkeling worden bedreigd.	**1: Lisa Lelystad** **2: Limonadebrigade** **3: Scheidingsloket** MDF, Welzijn Lelystad, MEE Samen, Icare JGZ, GGD (penvoerder van Lisa Lelystad). • Limonadebrigade: Lisa Lelystad. • Scheidingsloket: Lisa Lelystad en LCO
Opgave 3 VvdB: Aanpakkers	Gezinnen met kwetsbaar en zorgelijk gezinssysteem.	Samenwerking tussen MDF en Blijf Groep
Jongerenwerk	Voor alle jongeren van 12 t/m 27 jaar met (ondersteunings) vraag.	Welzijn Lelystad (hoofdopdracht). Leger des Heils, SPOT, Youth for Christ.
SPOT, Utopodim jeugdtheatergroep Lelystad (JTL)	Voor jongeren van 12 tot 30 jaar. Kunst, cultuur en talentontwikkeling staat voorop. Er komen jongeren die vastlopen op een of meerdere gebieden.	SPOT
Jongerencoach	De jongerencoach ondersteunt jongeren in Lelystad tussen de 17 en 27 jaar	Welzijn Lelystad.
Gezinsadviseur	Gezinnen die begeleiding hebben gehad en nog behoefte hebben aan laagdrempelig contact met een professional.	MDF
Opgave 4 VVdb: Versterken vrij toegankelijke ondersteuning voor kwetsbare gezinnen: steunouder en samen oplopen	Steunouder en Samen oplopen zijn vrijwilligers die naast een ouder staat. De steunouder helpt op verschillende levensgebieden.	Welzijn Lelystad

Overige beleidsterreinen

Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	Voor wie?	Door wie?
Wachtverzachter	Voor mensen die in afwachting zijn van psychische hulp.	Wachtverzachter
Ondersteuning jonge mantelzorgers.	Voor jonge mantelzorgers t/m 24 jaar die opgroeien met een familielid dat ziek, gehandicapt is of een andere aandoening heeft.	Welzijn Lelystad

Bijlage 2: Inhoudelijk overzicht opgaven Versterken van de Basis inclusief tussentijdse evaluaties 2023

Tussentijdse evaluaties

4 opgaves uit het plan versterken van de basis

1. Opgave 1. Laagdrempelig informatie en adviespunt voor opgroei en opvoedvraagstukken: Lisa Lelystad.
2. Opgave 2. Versterken van de basisondersteuning in de rondom:
   a. Voorschoolse voorzieningen
   b. Primair onderwijs
   c. Voortgezet onderwijs
3. Opgave 3. Uitbreiding van preventieve en lichte ondersteuning voor kinderen en ouders in de wijk: Aanpakkers.
4. Opgave 4. Versterken van de vrij toegankelijke ondersteuning voor kwetsbare gezinnen: Samen oplopen en steunouder.

Opgave 1: Laagdrempelig informatie en adviespunt voor opgroei en opvoedvraagstukken: Lisa Lelystad

Uitstroom (wie heeft de vraag opgepakt)

Totaal aantal binnengekomen vragen

238

GGD Flevoland	89
Icare	45
MDFlevoland	26
Na advies zelf verder	19
JEL	17
Scheidingsloket	8
Gemeente lelystad	6
Mee Samen	5
Onderwijs / POLD	5
Welzijn Lelystad	3
SWT	3
POH/HA	2

Het kernteam Lisa Lelystad is een samenwerking van GGD, MDF, Icare en MEE, waarbij de GGD de coördinatie op zich heeft genomen. Er wordt samengewerkt met verschillende organisaties in de stad zoals Welzijn Lelystad, scholen sport- en cultuurfonds, Sociaal wijkteams, Limonadebrigade, ect.

De belangrijkste activiteiten die zij uitvoeren zijn:
Casuïstiek bespreken, oppakken van vragen van ouders en professionals, thema uitwerking als ontwikkeling jonge kind en overgang PO naar VO. Vooral het bespreken van casuïstiek is erg zinvol gebleken. Hierdoor vergroot je je kennis en heb je meer zicht op het inzetten van basisvoorzieningen die we al hebben in de stad.

Lisa Lelystad is nog niet altijd zichtbaar voor de inwoners en organisaties in de stad. Zo worden ze nog niet betrokken bij de ontwikkelingen van Lelystad Oost (school en omgeving) en zien zij kansen om daar meer mee samen te werken en de krachten te bundelen. Zij stellen zich dan ook als doel om meer de verbinding te zoeken met initiatieven gericht op ouder en kind. Ook zouden zij graag meer doen op de scholen zoals het inzetten van trainingen en eerder reageren op signalen en daar dan ook activiteiten voor aanbieden. Hierbij merken zij op dat dat wat in Oost ingezet wordt ook waardevol is voor andere delen van de stad. Lisa Lelystad zou daar een rol in willen en kunnen spelen.

Voor de toekomst en voor een goede doorontwikkeling willen zij de samenwerking aangaan met JEL. Op dit moment zijn er geen contacten. Toch is Lisa Lelystad ervan overtuigd dat meer in de basis kan worden afgevangen en dat er

eerder zorg kan worden afgeschaald als er in de basis de juiste ondersteuning wordt geregeld. Zij kunnen die taak op zich nemen, maar worden hier onvoldoende bij betrokken.

Lisa Lelystad heeft zich nog beperkt breed bekend gemaakt bij de Lelystadse samenleving. Tevens omdat zij maar beperkt kunnen opereren binnen de huidige financiële kaders. Via social media worden activiteiten verspreid. Echter voor de toekomst zouden zij nog meer zichtbaar en benaderbaar moeten worden. Het liefst dicht bij de inwoners in de wijken en tussen de professionals die ook een bijdrage kunnen leveren (denk aan schuldhulpverlening, Sociaal wijkteams, ed). Momenteel is dit niet te realiseren met de huidige financiële middelen. De komende periode wordt gebruikt om te bezien hoe Lisa Lelystad kan worden (door)ontwikkeld als belangrijke preventieve partner en welke middelen hiervoor nodig zijn.

Evaluatie LimonadeBrigade 2023 (onderdeel van Lisa Lelystad)

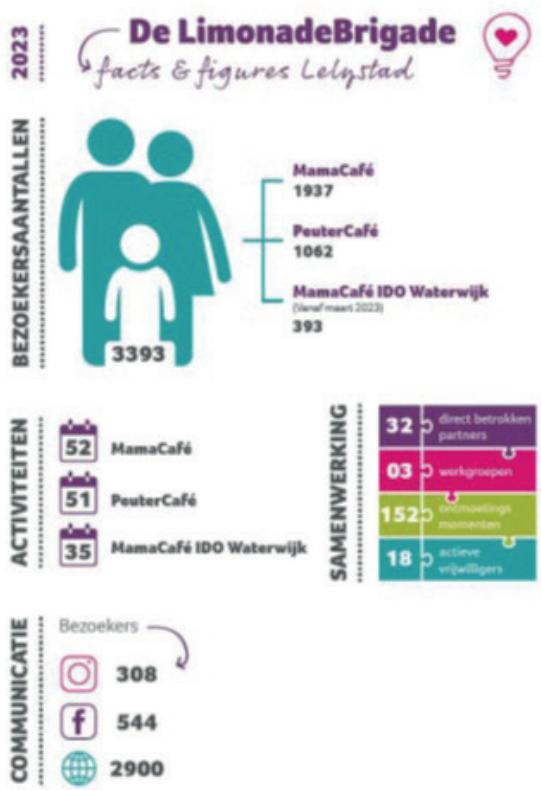

Opgave 2a Versterken basisondersteuning in de voorschoolse voorzieningen

Voor de ondersteuning in en rondom de voorschoolse voorzieningen is de jeugdgezondheidszorg van Icare penvoerder. Hier worden een aantal onderdelen uit gefinancierd, namelijk:

- **MEEdoen in de kinderopvang:** Voor kinderen die moeite hebben om mee te doen op de peuterspeelzaal, het kinderdagverblijf of BSO is er MEEdoen. Hierdoor komen geschoolde ondersteuners om extra 'handelen' te kunnen bieden, gericht en praktisch.
    - MEEdoen heeft in 2023 13 trajecten gestart en (deels) afgerond.

- **Expertiseteam passende opvang:** Icare JGZ, GO! Kinderopvang, MEEsamen en GGD (op afroep) geven het expertiseteam vorm. Het team richt zich op advies en coördinatie in casuïstiek, voor kinderen met een ondersteuningsbehoefte in de leeftijd 0-12 jaar, in alle opvangsoorten (kinderopvang, peuteropvang en BSO).
    - GGD sluit aan als het kinderen van 4-12 jaar betreft, dit was in 2023 in 3 casussen het geval.
    - Voor het expertiseteam zijn van januari t/m augustus 28 2023 aanmeldingen voor geweest.

- **Peuterplus i.s.m. GO! Kinderopvang:** Peuterplus is een groep voor kinderen die extra aandacht verdienen. Deze groep bestaat uit maximaal 8 kinderen van 2,5-5 jaar. In de groep wordt meer structuur en taal aangeboden. Hierbij worden ook ouders en kind extra ondersteund vanuit de kinderopvang in contact en voorlichtingsgesprekken. Deze

groep richt zich op peuters die te maken hebben met relatief lichte gedrags- of ontwikkelingsproblematiek en niet in aanmerking komen voor geïndiceerde zorg.
    - In 2023 zijn 9 kinderen geplaatst op Peuterplus

- Extra inzet contactmomenten, trajectbegeleiding en opvoedondersteuning Icare JGZ:
  de meeste contactmomenten bestaan uit 2 tot 5 extra contactmomenten. Thema's zijn dan: aanbieden van passend ritme, (be-)grenzen, emotieregulatie, slaap- en eetvragen, de sociaal-emotionele ontwikkeling, interactie en spelgedrag.
    - 75 kinderen hebben extra contactmomenten gehad vanuit het consultatiebureau, waarvan 25 kinderen zijn doorverwezen naar het expertiseteam.

Het doel van ondersteuning in de voorschoolse voorzieningen is het ondersteunen van jeugdigen, gezinnen en professionals met vragen over ontwikkeling, opvoeding of omgeving.
In 2021 en 2022 is een ondersteuningsstructuur neergezet en inhoudelijk verder ontwikkeld, zodat in 2023 en 2024 de subdoelen zijn uitgebreid.

Door ondersteuning kan:
- een kind, waar mogelijk, op de reguliere opvang blijven
- er vroegtijdig ondersteunt worden aan ouders
- wordt de algehele ondersteuningsstructuur versterkt
- is er een goede doorgaande lijn naar specialistische hulp zoals Kentalis of het Kinderbehandelcentrum.

Samengevat wordt de inzet door de partners als positief ervaren. Er zijn er nog wel doorontwikkelingen mogelijk om een breed gedragen (preventief) aanbod sterker te maken.

Opgave 2b VvdB: Versterken basisondersteuning Primair Onderwijs

De zorgstructuur op de basisscholen wordt ingevuld door een samenwerking van de schoolmaatschappelijk werker, de jeugdverpleegkundige en de intern begeleider. Hiervoor wordt aan de MDF en de GGD een basissubsidie verstrekt waardoor zij een aantal uren per school kunnen invullen. Aanvullend daarop wordt door het Passend Onderwijs vanuit Versterken van de Basis een extra bedrag beschikbaar gesteld om op 5 scholen extra inzet te plegen.
    - Via het Nationaal Programma Onderwijsondersteuning is 400.000 extra beschikbaar gesteld om daar 8 scholen aan toe te voegen. In totaal wordt dus op 13 scholen extra SMW en JVP ingezet. Dit bedrag voor de extra 8 scholen loopt af in april 2024.
      Voor 2024 is het mogelijk dit incidenteel te financieren.

In de afgelopen twee jaar zijn al vele activiteiten ontwikkeld om zowel het kind als de ouder te ondersteunen. De samenwerking is een krachtige combinatie en daarmee zijn zij een vertrouwd gezicht geworden op de scholen. Zij hebben veel geïnvesteerd in ouderbetrokkenheid en bouwen dit ook steeds verder uit. Er worden spreekuren gehouden op de scholen en er worden trainingen aangeboden. Uit de gesprekken met Lisa Lelystad blijkt dat zij hierbij kunnen ondersteunen en trainingen op de scholen kunnen aanbieden. Hierin kan nog verder worden samengewerkt.
Een andere ontwikkeling die ingezet wordt is het preventief checken van kleuter bij de instroom op school. Hierdoor zijn ze eerder in beeld en kan er dus ook eerder preventief gehandeld worden.

Opgave 2C VvdB: Versterken van de basisondersteuning binnen Voortgezet onderwijs

De zorgstructuur op de basisscholen wordt ingevuld door een samenwerking van Jeugdpreventiewerkers, de jeugdarts en de ondersteuningscoördinator. De JPW'ers zijn zichtbaar aanwezig in de school. De mentoren weten de JPW'ers te vinden. Er is nog groei mogelijk in het gevonden worden door jongeren zelf. De driehoek ouder, jongere en jpw'er wordt nog onvoldoende gemaakt. Er is nog groei mogelijk in het aanhaken van ouders. Het is de moeite waard hier verder op in te zetten. De inzet van een medewerker op verzuim (SWV) is helpend in de gesprekken met ouders en jeugdigen. Daarnaast zijn er gesprekken met Welzijn over de inzet van JPW en jongerenwerk. Ook is er sprake van een Partneroverleg Voortgezet Onderwijs (PAVO). De PAVO's voorzien in een behoefte. Ze draaien goed op thema's en zijn druk bezocht. Vanuit verschillende partijen wordt hier een aandeel geleverd in kennisdeling.

Met 'Versteken van de Basis' is afgesproken dat er waar mogelijk wordt groepsgericht gewerkt en waar nodig wordt er lichte individuele ondersteuning geboden. In de praktijk wordt op school af en toe groepsgewijs gewerkt. Bijvoorbeeld wanneer er lessen worden aangeboden rondom de gevaren van sociale media. Er zijn nog geen structurele trainingen en workshops voor groepen georganiseerd of aangeboden. Daarnaast is er verwarring en ontevredenheid over het ervaren gebrek t.a.v. de pedagogische driehoek jongere-school- thuis. Hier zijn gesprekken over geweest en nieuwe afspraken over gemaakt.

Opgave 3: Uitbreiding van preventieve en lichte ondersteuning voor kinderen en ouders in de wijk: Aanpakkers

In Lelystad is een groep gezinnen waarbij sprake is van een kwetsbaar, ontregeld en zorgelijk gezinssysteem. Bij deze gezinnen spelen veel en complexe problemen op allerlei leefgebieden. Dit leidt tot grote stress en spanning binnen het gezinssysteem. In 2023 beogen we de samenwerking tussen MDF en Blijf Groep voor huishoudens waarin sprake is van huiselijk geweld, maar waar ook andere problematieken spelen. Bij multi probleemgezinnen spreken we van een kwetsbaar, ontregelt en zorgelijk huishouden. Inzet is dan ambulante hulp vanuit MDF en deze hulpverlening is gericht op gezinsondersteuning. Ondersteuning op verschillende levensgebieden. Zo kort als mogelijk maar zo lang als nodig.

Opgave 4. Versterken van de vrij toegankelijke ondersteuning voor kwetsbare gezinnen: Samen oplopen en steunouder

Steunouder: Binnen het project "Steunouder" worden matches gemaakt tussen vraaggezinnen en steunouders (vrij-willigers). Zij staan naast de ouders in het gezin om de veerkracht van het gezin te vergroten. Zij zorgen voor rust en vertrouwen en kijken naar netwerk, financiën en relaties. De steunouders worden begeleid om dit zo goed mogelijk te doen door een coördinator. De steunouder blijft maximaal 2 jaar in het gezin. En is daar ongeveer 1 uur per week. Dit project wordt als succesvol ervaren door de partners.

- Aantallen Steunouder: 37 aanmeldingen, 18 koppelingen sinds januari 2022,

Samen oplopen: Voor het project "Samen oplopen" is er moment een grote wachtlijst. Als er nieuwe vrijwilligers bijkomen, kan deze snel verdwijnen. Momenteel worden 14 gezinnen begeleid. Bij de huidige financiering kunnen daar jaarlijks 7 gezinnen aan toegevoegd worden.
Het project 'Samen Oplopen" heeft tot op heden niet het gewenste resultaat. 2024 wordt dan ook gebruikt om af te bouwen en de juiste vervolgacties in te zetten voor de gezinnen die dat nodig hebben. Vanaf 2025 stopt dit project.

- Samen oplopen: 24 aanmeldingen,16 koppelingen sinds januari 2022.

gemeente Lelystad

JEUGDPREVENTIE

Een overzicht van jeugdpreventie in Lelystad

Onderwijs

Voorschool , primair onderwijs, voorgezet onderwijs, mbo		
Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	**Voor wie?**	**Door wie?**
Zorgstructuur op school met:		
Schoolmaatschappelijk werk (SMW)	Basisschoolkinderen met lichte (ondersteunings) vragen.	MDF, jeugdverpleegkundige GD Flevoland, IB'er school.
Jeugdverpleegkundigen	Voor alle kinderen op de basisschool	GGD Flevoland
Jeugdpreventiewerk	Jongeren op de middelbare school met (ondersteunings)vragen.	Welzijn Lelystad, jeugdarts GGD, zorgcoördinator school.
Opgave 2A VvdB: Versterken basisondersteuning in de voorschoolse voorzieningen.	**2A:** Voor alle kinderen in de voorschoolse leeftijd.	**2A:** Voor ondersteuning in en rondom de voorschoolse voorzieningen is de jeugdgezondheidszorg van Icare penvoerder.
Opgave 2B VvdB: Versterken basisondersteuning PO: • Extra inzet door SMW, jeugdverpleegkundigen en Intern Begeleider	**2B:** Basisschoolkinderen met lichte (ondersteunings) vragen.	**2B:** Is onderdeel reguliere subsidie van MDF en GGD JGZ
Opgave 2C VvdB: Versterken basisondersteuning VO: • Extra inzet JPW • Gezinswerker	**2C:** Voor alle kinderen en jongeren in de middelbare school leeftijd en het mbo.	**2C:** SWV VO Lelystad is penvoerder. • Gezinswerk wordt uitgevoerd door Welzijn Lelystad.
Preventieve activiteiten gericht op onderwijs		
Leerplicht en RMC	Jongeren die dreigen uit te vallen.	Leerplichtambtenaar gemeente Lelystad en RMC coördinator.
Challenge up	Jongeren tussen de 12 en 30 jaar die iets willen doen voor een ander	Welzijn Lelystad.

Gezondheid

Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	Voor wie?	Door wie?
Gezonde schooladviseur	Alle leerlingen in Lelystad.	GGD Flevoland
Tactus preventie verslavingszorg	Voor alle kinderen en jongeren en hun ouders.	Tactus Verslavingszorg
Gezonde Jeugd, Gezonde toekomst (JOGG)	Voor alle kinderen en jongeren kunnen opgroeien in een gezonde leefomgeving.	GGD Flevoland, Welzijn Lelystad, Icare, sportbedrijf, Go! Kinderopvang, school, sportclub.
Kinderen naar Gezonder Gewicht (KnGG)	Voor jongeren met overgewicht en hun ouders.	Uitvoering door centrale zorgverleners Icare en GGD Flevoland
Rookvrije generatie	Alle kinderen, jongeren en hun ouders/verzorgers in Lelystad	Project wordt geleid door de gemeente samen de GGD Flevoland. Inwoners van Lelystad worden gestimuleerd om mee te doen.
Jeugdgezondheidszorg	Alle jongeren in Lelystad	Icare JGZ en GGD Flevoland
Mentale gezondheid	Alle jongeren met vragen over mentale gezondheid.	GGD Flevolandbekijkt wat er nodig is en welke partners moeten aanhaken.

Armoede en schuldhulpverlening

Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	Voor wie?	Door wie?
School's Cool	Kinderen uit kwetsbare gezinnen vanwege financiële situatie of taal-achterstand van ouder(s)	School's Cool
Stichting Leergeld	Hulp aan gezinnen met financiële problemen.	Stichting Leergeld
Moneytalks: financieel spreekuur	Jongeren met vragen over geldzaken, formulieren of digitale regelzaken.	MDF
18-/18+ project	Voor jongeren op het MBO: peervoorlichting over wat je te wachten staat als je 18 wordt.	MDF
Cashflow theaterstuk	Leerlingen van aantal VO scholen en het Mbo-college zien interactieve theater over jongeren met geld-problemen.	MDF
Sport & Cultuurfonds	Financiële ondersteuning bij contributie/ activiteiten.	Gemeente Lelystad
Kanz & Plustijd	Projecten met als doel leerlingen uit de groepen 4 tot en met 7 van het basisonderwijs een grotere kans te bieden op een geslaagde school-loopbaan	Studiecentrumc2/ZBL

Veiligheid

Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	Voor wie?	Door wie?
Preventie met Gezag (PmG).	Het voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden of verder afglijden.	Jongerenwerk Welzijn Lelystad, Youth for Christ, Stichting Halt.

Samen Lelystad Oost

Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	Voor wie?	Door wie?
3 programmalijnen: 1) Fysiek 2) Preventie met gezag: hierboven. 3) School & Omgeving	Voor alle inwoners uit Lelystad Oost wijken, met de focus op kwetsbare gezinnen (Atolwijk, Zuiderzeewijk, Boswijk en Waterwijk).	Samenwerkingspartners: Centrada, Welzijn Lelystad, Werkbedrijf, GGD, primair onderwijs, voortgezet onderwijs, GO! Kinderopvang, MDF, Humanitas, IDO, Politie.

Jeugd & gezin

LIchte ondersteuning, vrijetijdsdomein, jeugdwelzijn

Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	Voor wie?	Door wie?
Opgave 1 VvdB: **1: Lisa Lelystad** **2: Limonadebrigade** **3: Scheidingsloket** Informatie & adviespunt Lisa Lelystad. Lisa Lelystad biedt (groeps)trainingen voor ouders en kinderen. • Limonadebrigade • Scheidingsloket	**1: Lisa Lelystad** **2: Limonadebrigade** **3: Scheidingsloket** • Alle kinderen en ouders met lichte vragen over opgroeien en opvoeden. • Professionals die werken met kinderen en ouders. • **Limonadebrigade:** plek waar ouders en kinderen samen-komen op een laagdrempelige manier. • **Scheidingsloket:** Voor ouders uit elkaar gaan. Ter voorkoming dat kinderen in hun ontwikkeling worden bedreigd.	**1: Lisa Lelystad** **2: Limonadebrigade** **3: Scheidingsloket** MDF, Welzijn Lelystad, MEE Samen, Icare JGZ, GGD (pen-voerder van Lisa Lelystad). • Limonadebrigade: Lisa Lelystad. • Scheidingsloket: Lisa Lelystad en LCO
Opgave 3 VvdB: Aanpakkers	Gezinnen met kwetsbaar en zorgelijk gezins-systeem.	Samenwerking tussen MDF en Blijf Groep
Jongerenwerk	Voor alle jongeren van 12 t/m 27 jaar met (onder-steunings) vraag.	Welzijn Lelystad (hoofdopdracht). Leger des Heils, SPOT, Youth for Christ.
SPOT, Utopodim jeugdtheatergroep Lelystad (JTL)	Voor jongeren van 12 tot 30 jaar. Kunst, cultuur en talentontwikkeling staat voorop. Er komen jonge-ren die vastlopen op een of meerdere gebieden.	SPOT
Jongerencoach	De jongerencoach ondersteunt jongeren in Lelystad tussen de 17 en 27 jaar	Welzijn Lelystad.
Gezinsadviseur	Gezinnen die begeleiding hebben gehad en nog behoefte hebben aan laagdrempelig contact met een professional.	MDF
Opgave 4 VVdb: Versterken vrij toeganke-lijke ondersteuning voor kwetsbare gezinnen: steunouder en samen oplopen	Steunouder en Samen oplopen zijn vrijwilligers die naast een ouder staat. De steunouder helpt op verschillende levensgebieden.	Welzijn Lelystad

Overige beleidsterreinen

Belangrijkste activiteiten voor jeugdpreventie	Voor wie?	Door wie?
Wachtverzachter	Voor mensen die in afwachting zijn van psychische hulp.	Wachtverzachter
Ondersteuning jonge mantelzorgers.	Voor jonge mantelzorgers t/m 24 jaar die opgroeien met een familielid dat ziek, gehandicapt is of een andere aandoening heeft.	Welzijn Lelystad